

ఆంధ్రప్రదేశ్

30863

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3
సంపుటము 3

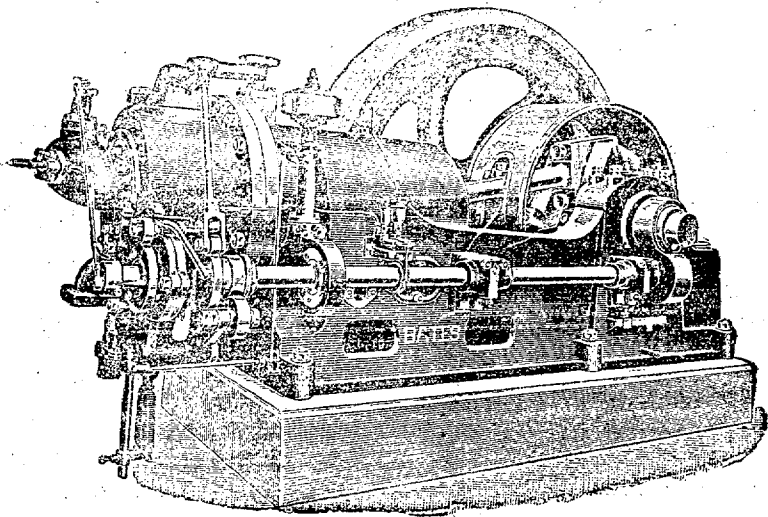
జెన్న పట్టణము 1916 సం॥ నవంబరు నెల 7 వ తేది మంగళవారము

No 183

స శ నా మ సం వ త్స ర కా క్రి క మా స శు క్త త్రయోదశి ౧౩.

సంచిక ౧౮౩

బేటుగోల్డు మెడల్ శెమిడిశల్ క్రూడ్ ఆయిల్ యింజనులు.

ఈ క్రొత్త టయిపు ఇంజనులు యెటు
వంటి చిక్కనయిన క్రూడ్ ఆయిల్ తో
నయినను సుమారు ఒకమాసము జేపరయి
జరు విప్పి శుభ్రపరచ నక్కరలేకయే
మిక్కిలి తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్న
వి సాధారణమైన ఆయిల్ యింజనులకంటె
యెక్కువ క్రూడ్ ఆయిల్ అక్కరలేక
వాటికొరకు ఖర్చు అయ్యే ఆయిల్ లో
సగము మాత్రము యీ యింజనులు తీసి
కొనుచు వాటికంటె నేయిరెట్లా తృప్తి
కరముగా పనిచేయుచున్నవి. 16 గుర్ర
ములు మొదలు 50 గుర్రముల పకరువరకు
పీటయొక్క స్వేరు సామానులు సహ
యే ప్పడుచు స్టాకులో సిద్ధముగా
నుండును.

109-141

డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., ఇంజనీర్లు, మదరాసు.
బ్రాంచిలు: బెజవాడ, రాజమండ్రి

సంగీత ప్రదాయని

వెల మాపాయలు 3.

ఈ గ్రంథము అతిప్రసిద్ధి కెందిన దాక్షిణాత్యగాన
విశ్వాపాంగతులైన విద్వాత్ కె. వరదాచార్యులు, కె. వి.
శ్రీనివాస అయ్యంగారు, వీణ కృష్ణమాచార్యులు వీరలచే
రచింపబడినది. ఇందులక్షణ సంగ్రహమును అభ్యాసపద్ధతులు
ను, స్వరజతులు, వ్యంజనములు, తాళాభ్యాస గాన కృతులు, పట్నం
నుబ్రహ్మణ్య వ్యంగారి కృతులు, దీక్షితకృతులు మొదలగు,
సుమారు 140 పురు బహుళులు స్వర, సాహిత్యతాళ, కాలము
లకుగురుడు శేర్మరచితంబునకులక్ష్యముగ గ్రాహ్యమగుగతుల
వ్రాయబడియున్నవి. హాస్యనియము, వీణ ఈశ్వరయవాద
ములకు పటములును, వీటిగుణములును, వీటి సుపయోగము
విధములును వ్రాయబడి యున్నవి. దీక్షితకృతు 16 పుటలు
పైజు. 500 పుటలు. దశసరి స్థానకాగితములో ముద్రితము.
కాలికో బయిండు బంగారు గిలుటు చేయబడి యున్నది.
వలయువారు ఈ క్రిందివారికి వ్రాసికొనవలెను.

మెసర్లు హో అండు కంపెనీ,

546

హైదరాబాద్, మద్రాసు.

"SMILE"

సర్వజన సామీప్యములో నున్న
నిజమైన ధాతువృద్ధ్యావధము
దీనిపలిత మందరిని నవ్వజేయును

స ర స మై స వి క్ర య ము.
30 బిల్లుగల పెట్టె 1-కి రూ 2. మాత్రమే.

VANDAN

ప్రతివారును కోరు ధాతువృద్ధి కర యావధము.

530

ఇంగ్లీషు మందులను అన్నిటిలోను అమ్మకమున.

ఇంగ్లీషు మందులను అమ్మకమున.

సోలువజంట్లు:—కొత్తూరు, ఇంగ్లీషు మందులను అమ్మకమున.

ఇంగ్లీషు మందులను అమ్మకమున.

ఇంగ్లీషు మందులను అమ్మకమున.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0

తలనొప్పులమాన్యును వాయువుపోట్ల పోగొట్టును
సార్యపునొప్పుల బారవోలును. పోట్లపోగొట్టును
వనమూలికలచే హిందూ దేశ మందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.

ఘుమఘుమలాడు సునాసన గలిగియుండును

ప్రతిముంబు నుండిదగినది.

ఆదివచ్చికాన లేక జున్ను

తులం 1 కి రూ. 3-4-0

గోరోజనము తులం ౧కి 2-౦-౦
కస్తూరి తులం 1 కి రూ. 30-0-0

అమృతాంజనం డిపో. } 109, ఫోరోడ్డు, బొంబాయి
7, శంబురెట్టి వీధి, మద్రాసు.

మంచిసమయము! జేసజేలు ఖర్చుపడినవి!! వెనుక దొరకవు!!!
2 పంచలు కొనువారికి అత్తలార్జునులను కోర్వని
కోడండ్ర ప్రలాపము అను గ్రంథ మొకటి ఇనాము.

మేలైన జపాక పట్టుపంచలు.

అనేకపంచలు ఖర్చుపడినందున
ప్రస్తుతము ధోలు తగ్గించియున్నాము.
వాచమలాహ! శృంగారమున్న
నాగరికతయున్న గల మేలైన అసల్
పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనంద
ముకొరకు తెప్పించి విక్రయించుచు
న్నాము. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చ,
ఆకుపచ్చ, రోజా, మేఘ వర్షం,
శత్రుది రంగులు గలవి. శ్లాఘనీయమైనవి, త్వరపడుదు.
5½ మూరనిదిని 2½ మూర వెడల్పుగల పట్టుపంచె 1-కి 2-0-0
జపాక చుట్టుజాలరు చౌకము 2 మూరలు ... 1-6-0
8 చౌకములు తెప్పించుకొనిన పాన్ టెన్ పేనా ఇనాము.
అన్నిటికి పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

(536) చిరునామా:—రాజలక్ష్మి కంపెనీ,
3, కందప్ప మొదలి వీధి, తిరువల్లిక్కేడి మదరాసు

కల్యాణి - ప్రతితుండు

ఇది షేక్సియ ర్ను ఇంగ్లీషు మహాకవి నాటకము ననుసరించి
తేట తెలుగున త్రీలకును బాలురకును తెలియ నట్లురచింప
బడినది. ఇతర భాషాకవుల రచనా చతుర్త్తాములు, మన
తెనుగువారికి తెలుపవలయునని ప్రారంభించిన వానిలో నిది
మొదటిది. దీని కథాసంవిధానమును పాత్ర చతుర్త్తామును
రసమును అద్భుతములు. కల్యాణి ఆ 1. ప్రతితుండు

దైత్యకవచము

మనుజునకు గల పాపము గుణములలో దైత్యము
ప్రధానము. దైత్యమనగా ఆపదలయందు మనస్సు చలించ
కుండుట. మనుజుడు భరింపదగిన యన్ని కవచములును ఆత్మ
శత్రుములచే భేదించదగినవి. ఈ దైత్య మనెడి కవచమో
యత్త శత్రుములకు అభేద్యము. ఈ దైత్యమును ప్రతిపాదించుటకై
“అన్యత్రభిస్మాత్ గాంగేయాత్ అన్యత్రచ హనా
మతః” అనెడి జితేంద్రియుడైన భీష్మునియొక్క సుగ్రీవము
నతి ముఖ్యతైలిని తెలిపియున్నది. వెల 6 అణాలు.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండ్ కో,

ఆనందముద్రాలయము, మద్రాసు.

285

స్వమంగళ రావు పంతులుగారు.

(ఒక చిత్రకథ.)

II

[స్వామియపతి రామానుజస్వామి పంతులుగారు బి.ఏ. బి.ఎల్.]

మానవకోటి యంతయు నొక భావనగర్వమనియు, మానవ సేవ పరమోత్కృష్టధర్మమనియు కొందరు వేషధారులగు నవనాగరికులు పలుకుచుందురు. గొప్పగొప్ప నగరరాజములలో, సేవా సదనములు, సేవాసంఘములు, ఇంకనుకొత్త కొత్త నామములతో మరికొన్ని సమాజములు స్థాపించబడుచున్నవి. పులినిజూచి నక్క వాత పెట్టుకొన్నట్లు మాపట్టణమందు గూడ కొన్నియువసంఘములు, శాఖాసంఘములు పుట్టుచున్నవి. కాఫీహోటేళ్లు సంగీతపు పెట్టెలు, కుట్టుయంత్రములు, సేవాసదనములు కుప్ప తెప్పలుగ నుప్పటిలు చున్నవి. నేనొకసంఘమున వైన సభ్యునిగ నుండుట కంగీకరించలేదు. ఈసంఘములవలన నేమి ప్రయోజనము? నాకేమి లాభము? నాస్నేహితులు కొందరు నన్నీ సంఘములలో సభ్యునిగా జేరమని కోరిరి. అప్పుడుకూడ నాకేమి లాభమని నేను వారితో నంటిని. వారుకొంచె మాగ్రహమును జెంది మిత్రమా! నీవెప్పుడును సీలాభము నొకప్రక్కను, ఏకార్యములనైనను మరియొక ప్రక్కను తక్కిడలో వేసి తూచుచుందువే అని నిందాగర్భితముగ నధిక్షేపించిరి. నేనుమాత్ర మాగ్రహపడ లేదు. నిజమా డిననిప్పురమేలే? కాని, కార్యముల తూనిక నెవరు మాత్రముజేయరు? కొందరు తక్కిడలో తూచిన మరకొందరు త్రాసులో దూచెదరు. తక్కిడలో వెదురు నేత పల్లెము లుండిన, త్రాసు నకు లోహముచే జేయబడు పల్లెము లుండును. వేరు భేద మింకేమి గలదు? తూనికరెంటికిని సమానమేగదా! మంచి చెడ్డల నాలోచించక, లాభాలాభముల గుర్రెరుంగక, ఎవ్వరైనను, ఎట్టి కార్యములనైనను పూనుకొనెదరా? ఏల నీవేషములు?

రాజపుత్ర స్థానమున వర్ణ లేమివలన కరువుపుట్టెననియు పంజాబు దేశమందలివృష్టిచే డ్రామముకలిగిననియు నాయా ప్రదేశముల జనుల యాపదల దొలగింపజేయుటకై ద్రవ్య మవసరమనియు, నాకు దొచ్చినంత చందాధనమిదగు ననియును, కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందట పరోపకార శీలురగు కొందరు మహనీయులు నన్ను గోరిరి. మనమెప్పుడును జూడని ప్రదేశములందు, మన మెరుగని జనుల యాపదల నివారణార్థము మనమేల పాటు బడవలయునని వారిని నే నడగితిని. మన తోడి మానవుల కష్టమునుండి బాపుట మన హృదయ ధర్మము గాదాయని వారు వ్రాత్తుచ్చిరి. మన హృదయము లట్టి విపుల విశాలతను జెందినవి (బద్దలగు నేమోయని నేను కంకించితిని. పాతాళ లోకమునకు భూకంపమువలన కలుగు బాధను, ఆక్రికాఖండమందలి సహార యెడారికి నిర్జలత్వము వలన కలుగుబాధను నివారించుటకు మనము పూనుకొనిన నేటులనుండనో, పంజాబు రాజపుత్రస్థానవాసుల యిడుమలను బాపయిత్తుంచుట గూడ నటువలేనే యుండునను సామ్యమును నేను నూచించితిని. అదిగాక. దూరదేశములందు కలుగు డ్రామముయొక్క నివృత్తినిమిత్తము మన దేశమందలి ధనమును చందా రూపకముగ నెగుమలిజేసిన, మన దేశము నందు కాటకము సంభవించదా; అని యుక్తియుక్తముగ నే నడిగితిని. వారందరు హేళనభావముతో పకపక నవ్విరి. వారిలో మొదటగా “నీ వెప్పుడును స్వాగృహపడవే” యని నన్ను నిందించెను. నేను స్వాగృహపడవైన వారందరును పరాధ కాముకులని వారికి నేను తీర్చిమిచ్చితిని. చందాధనమును నావద్ద నుండి తీయబాలక,వారిలోవా రేమో గొణుకుకొనుచుబోయిరి.

హృదయ విశాలతయొక్క ధర్మము లతిసూక్ష్మములు. స్వాభావికముగ హృదయము తనంతటతానే విశాలతను జెందుచుండును. విద్యార్థిగానుండిన కాలమందలి నాహృదయ భావమునకును, ప్రస్తుత మందలి నాహృదయ భావములకును తారతమ్య మెంతయో గలదు. విద్యార్థిగ నుండినపుడు నేనొంటరిని. ఇప్పుడో కుటుంబిని. కుటుంబములేనప్పుడు నాప్రేమకు విషయమును నేనే. ఇప్పుడో నాప్రేమకు విషయము, నేను, నా పెండ్లాము, నా బిడ్డలు, నాకుటుంబము. పూర్వము ముకుళించియుండిన హృదయ మిప్పుడు వికసించి యుండలేదా? నాకుటుంబచక్రములో జేరియుండు నాదారా పుత్రులు, ముఖికాంతలు నాహృదయ యారవిందమును ప్రస్తుతము జెందించుచుండ లేదా? నాబిడ్డల ముద్దుమాటలు, నా ప్రేమకాంతి మధురసపు పలుకులు; నాకష్టత్రయముల జొచ్చి న్నున్నచున్న గానమువలె నాకెంత యానందమును గల్గించుచున్నది! నాబిడ్డల యానందమే, నాయానందము. నాభార్యను

నోల్లాసమే నామనోల్లాసము. నాకుటుంబముయొక్క విశ్వర్యమే నా యైశ్వర్యము. నాదారాపుత్రుల యోగక్షేమము కొరకై నా స్వలాభమునైనను వదలి, నే నెన్ని కాయకష్టముల నైన సహించి, పాటుపడుచుండునుగదా! నాభార్య పుత్రుల నడుమను, వారి సాంగత్యమున నధికభాగము గడుపుచుండు నేనొంటి పిల్లరావునా? నాపెండ్లాము బిడ్డలయొక్క లాభము నకును, మంగళమునకును, ఎట్టిగడ్డివైన గఱచుటకు సిద్ధపడుచుండు నేను స్వలాభయ్యనా? స్వమంగళ రావునా? ఏమి యీ విపరీతము!

స్వబోధనాభిమానము, స్వశాఖాభిమానము, స్వమతాభిమానము, స్వజాత్యభిమానము, స్వనగరాభిమానము, స్వరాష్ట్రాభిమానము, స్వదేశాభిమానము, ఈమొదలగు నభిమానములు యోగ్యములనియు, పెంపొంద నర్హము లనియు కొందరి మతము. నామతము మాత్ర మదిగాదు. ఈయభిమాన పరంపరలవలన ప్రయోజనము లేదు. స్వకుటుంబ చక్రమును దాటించి, యభిమానమును విస్తరింపజేయుట సమంజసముగాదు. ప్రతి గృహస్థు తన కుటుంబమునందభిమానముంచి, తన కుటుంబముయొక్క లాభముకొరకును, మంగళముకొరకును, పాటుబడుచు నేవజేయుచుండిన, మీద జెప్పబడిన యభిమాన పరంపరల వ్యాప్తికి యవసర ముండదుగదా! అభిమాన సంతతి విస్తరించిన దానిసారము తగ్గిరసము చెబును. వైశాల్యము హెచ్చిన గభీరము తగ్గును. నగరము, రాష్ట్రము, దేశము కుటుంబ సమాహములతో గూడియుండును. కావున, ప్రతి గృహస్థు తన కుటుంబ సేవ జేయుచుండిన నదియే దేశ సేవ. అదియే రాష్ట్ర సేవ, అదియే నగర సేవ. ఈ తత్త్వమును బాగుగా గుర్తెరుంగక గుటుంబ సేవను నికారించుచు కొందరు నిరుద్యోగులు దేశ సేవ సర్వోత్కృష్టమని యుదారవాక్యముల ప్రకటించుచుదురు. స్వకుటుంబ సేవయే మూలము. స్వకుటుంబాభిమానమే ప్రధానము. గృహస్థు తన కుటుంబచక్రమునకు వెలుపలనుండు వారివలన, తన కేమైన ప్రయోజన ముండునపుడు వారి యెడ తన యభిమానమును ప్రత్యుపకారముగ జూపించుట యుచితమే. అది వణిజుల పద్ధతి. నేనును కైకొని యభిమానమును విక్రయించుట. అభిమానదానము నింద్యముగాని యభిమాన విక్రయము భావ్యమే. అభిమాన విక్రయ విషయమున నేను వణిజుని వలె త్రాస నుపయోగించు చుండును. నేను పొందు లాభముతో సరిజూచి, నాయభిమానమును తూచి నేనొసగుచుండును. లాభము హెచ్చిన నభిమానము హెచ్చును. లాభము తగ్గిన నభిమానము తగ్గును. ఇది వ్యవహారధర్మ మాత్రము. దీని నుల్లంఘించిన ఘోర ప్రాయశ్చిత్త మాచరించ వలయును. లేకున్న పాతకము సిద్ధించును.

లాభమన ద్రవ్యలాభమే గాదు. పేరును బడయుట, యశమును బొందుట, ఖ్యాతిని గడించుట, ఈమొదలగునవి గూడ లాభములే. ఈలాభములుగూడ ద్రవ్యలాభముతో సమానము లైనవే. ఇవిగూడ నన్ను కొన్ని కార్యములయందు ప్రవర్తింప జేయుచుండును. కొన్ని పనులను బూనుకొనుటకు ప్రోత్సాహపరుచు చుండును. నాపేరు ప్రఖ్యాతిని గాంచుట నాకు లాభముగాదా? ద్రవ్యలాభము లేకున్నను, నాపేరు వైకిడెచ్చు ప్రసంగములలో నేను జోక్యమును కలుగజేసికొనుచుండును. నాపేరును ప్రశంసించని ప్రస్తావనలు నాకేలే? మాయూర పట్టణపారిగుద్ద్యసంఘము లేక పురపాలక సంఘము లేక మ్యూనిసిపాలిటీ యొకటికలదు. ఆసంఘమున కధ్యక్షుడొక డుండును. అధ్యక్షుని పదవి గౌరవము నొసగును, మర్యాద దెచ్చును. అనేకు లాపదవిని కాంక్షించుచుండురు. అట్లుకాంక్షించువారలలో నే నొకడను. మూడుసార్లు యత్నించినను విఫలమయ్యెను. పట్టణ సంఘమున కధ్యక్షుడవై యుండిన, పట్టణమందభిమానము నాకు పుట్టియుండును. నగరసేవ జేసియుండును. పట్టణముయొక్క యభివృద్ధి నిమిత్తమై శక్తి వంచనలేక బాటుపడియుండును. నాయభిమాన ప్రవాహమును పట్టణముయొక్క ప్రతి కాలనవెంబడి ప్రవహింపజేసియుండును. నేనధ్యక్షుడ గానందున పట్టణముజోలి నాకేమి? పట్టణము బాడననేమి, పాడైననేమి, ఆ జోక్యము నాకక్కరలేదు. నేను జోక్యము కలుగజేసికొనిన నాకేమి ప్రశంస? ఏమి లాభము? ప్రశంసగాని, ద్రవ్యలాభము గాని లేనపుడు నాకు వీటన్నిటితో బనేమి? అప్పుడప్పుడు మా పట్టణమున సభలు జరుగుచుండును. ఏ సభలయందు నన్ను ధ్యక్షునిగా గాని, వక్తగాగాని రమ్మని గోరుచుండురో యాసభలనుమాత్రమే నే నలంకరించుచుండును. తక్కిన సభలలో నాకు నిమిత్తమేమి? మండలసభలనుగాని, మరి యితరసభలనుగాని నే నీరీతి నే గౌరవించుచుండును. రాష్ట్రీయశాసన నిర్మాణసభలో సభ్య

త్వమును పొందుట కొకతూరి ప్రయత్నించితిని, ధనవ్యయమే సిద్ధించెను గాని యత్నము సిద్ధించలేదు. తిరిగి యత్నించుటకు ధనవ్యయము భయపెట్టుచున్నది. ఆ యత్నము నేను మానుకొని నపుడు, రాష్ట్రీయ రాచకార్యచింత నాకేలే? రాజ్య తంత్రములను దిద్దుబాటుజేయు తలంపు నన్నేల బాధించును?

రాజ్యతంత్రపాలనము వలన, నొకానొకప్పుడు నాస్వంతవ్యవహారములకు కీడు సంభవించునపుడు నేనట్టికిడును తొలగించుకొనుట కుద్ద్యమించుచుండును. నావ్యవహారములకు మాత్రము ముప్పు గలుగకుండునపుడు, నాతోడిమానవుల కందర కెట్టి బాధలు గలిగినను అవి నన్ను ప్రోమత్సాహులవలె గూడ బాధించవు. రెండు సంవత్సరముల క్రిందట మా పట్టణమున నభ్యర్థ్యమగు డ్రామము సంభవించెను. సంవత్సరమున కెట్ల రెండంగుళములవర్షము మాత్రము పడెను. పరిపంటలు మొలకనే లేదు. గడ్డిలేక పశువులు కూడ బాధపడెను. ప్రతిసంవత్సరము సర్కారువారికి జెందుచుండు జిరాయితి పన్నును తీమింపుదని సర్కారును నేడుటకై మాపట్టణమున నొకసభ గూడెను. అధ్యక్షునిగా గాని వక్తగా గాని నన్నెవ్వరు కోరకుండినను, కార్యదర్శికి జబ్బువ్రాసి నేనొకవక్తగా జేర్చుకొనబడునట్లు జేసికొని, యీసభ నలంకరించితిని. నాకు దాన యీ నాము భూము లున్నవిగాని జిరాయితి భూములులేవు. జిరాయితి పన్నుతో సంబంధించిన తీర్మానము ముగియగానే నేను లేచి, దాన యీ నాము భూములవల్ల సర్కారుకు జెందుచుండు క్విట్టరెంటునుపన్నునుగూడ తీమింపదగునని యొకతీర్మానముపఠాదించితిని. నా తీర్మానమును, యింకొక దాన యీ నాము దారు డామోదించెను. అప్పుడు స్వాగృహపడగు నొకగొప్పజిరాయితిపట్టాదారుడు లేచి, దానయీ నాముక్విట్టరెంటుస్వల్పమని యును, జిరాయితి పన్నుల తీర్మానముతో దానినిగూడజేర్చినయెడల, రెండును పరిహరింపబడునేమో యనియు నాతోపించెను. స్వాగృహపరుని యాక్షేపణను సభ్యు లామోదించి, నాతీర్మానమును పరిహరించిరి. జిరాయితి పన్నులతో సంబంధించిన విజ్ఞాపన పత్రక మరునాడు చేవ్రాలు నిమిత్తము నాకంపబడెను. ఆవిజ్ఞాపనా పత్రమువలన నాకెట్టి లాభమును లేనందున నేను సంతకము జేయలేదు. పదిమంది దాన యీ నాముదాగ్గునజేర్చి యీ నాము భూముల పన్ను తీమాపణను గూర్చి మరియొక విజ్ఞాపనా పత్రమును నేను వ్రాసి, వారిచే సంతకముల జేయించి, నేను సంతకముజేసి, సర్కారునకు బంపితిని. సర్కారువారు మాత్రము వారి విజ్ఞాపన నంగీకరించిరి. మావిజ్ఞాపన పత్రమును పరిహరించిరి. చేసిన ప్రయత్నము లన్నియును ఫలించునా? నాయభిప్రాయములు కూడ కార్యములవలె స్వలాభప్రేరేతములు. సమయ సందర్భములను కనిపెట్టి, లాభాలాభములను యోచించి, వానిని వ్యక్తపరుచుచుండును. కొన్ని యభిప్రాయములు కొన్ని సభలయందు క్లాఫ్యుములు. మరికొన్ని సభలయందు నింద్యములు. కొందరు హితములు మరికొందరి కహితములు. తక్కిడయొక్క పల్లెములే వాని యుక్తా యుక్త విచక్షణను చేయనోపును. త్రాడుయొక్క ముల్లే వానిని నిర్ణయించుచుండును. నాయభిప్రాయములకు నొక యాకారము లేదు. నిజముగ నావియనదగు నభిప్రాయములే నాకు లేవు. ఒక రూపములేని జలము మొదలగు ద్రావకములు తామాశ్రయించు పాత్రలయొక్కరూపముల నేటులధరించుచుండునో, నిరాకారములగు నాయభిప్రాయములకూడ నారీతి నే సందర్భానుసారముగ సమయోచిత రూపముల జెందుచుండును. నాయభిప్రాయముల కాకారము లేకుండినను వికారము కద్దు. నమ్మకములు మారునపు డట్టి నమ్మకములే యాధారముగ గల యభిప్రాయములు కూడ మారుచుండట లోకము నందచటచట కద్దు. నాయభిప్రాయముల మార్పులకు మాత్రము సమయసందర్భములే కారణములు. హిందువులు ప్రస్తుతమందు స్వరాజ్యమునకు, స్వపరిపాలనకు అర్హుల కారాయను విషయమున, హిందువుల సన్నిధానమున నేను జెప్పవలసి నప్పుడు అర్హులని నాయభిప్రాయము. దొరతనపు దొరల యెదుట నేను చెప్పనప్పుడు, అర్హులకారని నాయభిప్రాయము. మిషను దొరల సన్నిధిని జెప్పనప్పుడు, కొందరి యెదుట నర్హులనియు, మరికొందరి యెదుట ననర్హులనియు, నాయభిప్రాయము. గత సంవత్సరమందు జరిగిన ముమండల సభయందు నేనధ్యక్షుడవై, ప్రారంభోపన్యాసమును జదివి నప్పుడు, హిందువులు స్వరాజ్యమున కర్హులు, ముమ్మాటికి నర్హులు అని నొక్కిగ్రహకాగ్రహింప సభ్యుల కరతాళముల నందితిని. ఆ మరునాడు కలక్టరు దొరగారియొద్దకు కార్యముండి నేను చనినప్పుడు, నావ్యాసప్రసంగము దొరగా రెత్తిరి. వారేమియు నధికముగ జెప్పకమునుపే, హిందువులు స్వపరిపాలనకర్హులు కారనితీమాపణపూర్వకముగా విన్నవించుకొంటిని. ఇకముందైనను, అనేక శతాబ్దములవరకు

ఆంధ్రదేశవార్తలు

(౧)

సంగీతసభ:—ఈనెల 5 తేదీన మైసూరులో సుప్రసిద్ధ గాన వికారదులగు బిడారం కృష్ణప్పగారు గుంటూరు టవును హైస్కూలు హాలులో సంగీతసభ గావించిరి. ఆనెకులు టిక్కెట్లు కొని వెళ్లిరి. అని గుంటూరునుండి మా విలేఖరుడు వ్రాయుచున్నాడు.

మంచాళ్ల అగ్రహారము:— మా సమాజమునకు 450 ఆంగ్ల ఆంధ్ర గ్రంథములు కలవు. కృష్ణాపత్రిక యున్న, ఆంగ్ల మాస పత్రికలైన వేదాంత కేసరి ప్రబుద్ధ భారతులు మా గ్రామవాస్తవ్యులగు శిష్ట మార్యనారాయణగారిచే ఉచితముగ నొసంగబడుచున్నవి. అని కోకాభ్యుత్తుడు సవరణ వ్రాయుచున్నాడు.

సాంఘిక కారాగారము:—భీమవరం తాలూకా చోడవరం గ్రామంలో నల్ల నామ సం॥ ఆశ్వీజ బ ౩౦ గురువారం సాయంత్రం 5 గంటలకు సనాతనపరిషత్తు వైదికధర్మోద్ధారకులగు శ్రీ బ్రహ్మశ్రీ వయానంద సరస్వతి స్వామిలవారి (33) వ సంవత్సరకోత్యవము జయప్రథముగా జరుపబడినది అని పె. బాపిరాజుగారు వ్రాయుచున్నారు.

మరణము:—ఈ నెల 3 వ తేదీ శుక్రవారమునాడు తెల్లవారు స్కూరున 4 గంటలకు ఇచ్చట బి. యస్. రెయిల్వే ఎస్టేట్లో ప్లాట్లో నెలకు 98 రూపముల వేతనములో నున్న, అన్నారామారావు అను నొక మహారాజు బ్రాహ్మణుని ద్వితీయ వివాహధర్మ్య, సుమారు పదునెనిమిదియేండ్ల వయసులోపుగల యామె మామయ్యేండ్ల పసిమమారుని విదవాడి ఇంటి చేరువలోనున్న యొక బావిలోపడి మృతి నొందెను. అని యొక విలేఖరుడు ఖరగ పూరునుండి వ్రాయుచున్నాడు.

కర్నూలు జిల్లా మండలసభవారి కొక విజ్ఞాపన:— కర్నూలు జిల్లా మండలసభ ఈనెల 11, 12 తేదీలను జరగజేయును. దీని సదరు సభలో వికారత్వము కానట్టియు, అభ్యుత్తు లగునట్టియు విలేజ్ ఆఫీసర్లు, జీవనములు వృద్ధిని గురించియు, సారంపర్యహక్కులను తగ్గించ కూడదను హాళి మును గురించియు, రిజిస్ట్రార్లతో కూడ తక్కిన రిజిస్ట్రార్లతో పాటు వెట్టి, సభవారికి విలేజ్ ఆఫీసర్లయందు డెబ్బదయను కనుపరచ ప్రార్థింతులు. అని అయ్యగారి తిరుపతిరాజుగారు వ్రాయుచున్నారు.

44-వ వార్షిక గుర్వారాధనము:—శ్రీ సంగరాజ లక్ష్మీ నారాయణ దీక్షితేంద్రులవారి నలుబది నాల్గవ గుర్వారాధన సోత్సవము గుంటూరు నుండి తమన నర్సారావుపేట యందు న 3-11-16 వ తేదీ యందు బ్రహ్మశ్రీ పులిసాక పూర్ణ య్య పంతులు వారి భవనమున జయ ప్రథముగ జరిగినది. సాయాహ్నమున దీక్షితచరిత్ర శ్రీ కోటి శ్రీరత్నకృష్ణాస్త్రిగారు రవస్థాపించిరి. తరువరి, శ్రీ కొప్పరపు సోదరకవులును, తచ్చిప్పలును, నితర కవిశ్రేష్ఠులును ప్రతిపద రసభూయిష్టముగ కర్ణ పేయముగ గొన్ని పద్యముల నాశువుగ దీక్షిత జీవచరిత్రాంశములు గలయవి చదివిరి. ఈ కార్య నిర్వహణ దీక్షిత బ్రహ్మశ్రీ పీలారి నుండరామయ్యగారు వహించి భాగగ జరిగించిరి. అని క. కోదండరామయ్యగారు వ్రాయుచున్నారు.

పహాస గ్రంథాలయము:—ఎల్లెట్లో మా గ్రామములో మేమున్న భాసాసేవకై, ఒక పుస్తకాలయమును నెలకొల్పి కొన్ని గ్రంథములను సంపాదించితిమి. పత్రికలలో ఆంధ్ర దినపత్రికను తెప్పించుచున్నాము. ఈ గ్రామములో గల వైశ్యులు, ధనవంతులు, తమ కర్తవ్యాదాయమునుండి రినేతను పేర కొంత ద్రవ్యమును సేకరించుచున్నారు. గ్రామ ఆశేష జనులయొక్క శ్రేయోదాయకముగు విద్యావ్యాప్తికి దానిని కైచ్చించక, తమతమ ఇచ్చానుసారముగ వివిధ విషయముల కింద వెచ్చించుచున్నారు. ఈవైకములో కొంతభాగము విద్యావ్యాప్తికిగాను వెచ్చించినచో అది పురోవృద్ధికి భావి ప్రపంచాదర్శకముగా మండును. సుమారు ఏడాదికి 400 రూపాయలు ఆదాయపుపన్ను చెల్లించు ధనాధికులును, ఆభ్యాసకముగు సుమారు నాలుగేల రూపాయలు పన్ను చెల్లించు హేతులు పోషించు మహానుభావులును గలరు. ఇట్టివా కి విద్యావ్యాప్తికి తోడ్పడినచో, తాముకాబోయవారును కొంత సహాయము చేయుదురని నమ్మకము గలదు. శ్రీమంతులములో నే యీ కొరతను నివారించి దీక్షికములై, వృద్ధులగు గాక;—అని యొక గ్రామవాసి వ్రాయుచున్నాడు.

రాజమండ్రి పురపాలకసంఘ జూబ్లీ:— రాజమండ్రి పురపాలకసంఘము 4-వ తారీఖున పురపాలకసంఘ వృత్తి పూర్తి సుహృత్సవము జయప్రథముగా పురపాలకాధ్యక్షవన మునందు జరిగినది. వన మంతయు సుచిత్రీకృత సలంకరింపబడినది. సుహృత్సవమునకుఁ బురమందలి పెద్దమనుష్యులందరునువచ్చిరి. క.లెక్టరు, జడ్జి మున్నగువారు వచ్చిరి. పురపాలకసంఘ పాఠశాల లన్నియు నాటికోజున గౌరవాగ్ధము మూయబడి నవి. బడిబాలురకు మిఠాయి మున్నగు ఫలాహారముల బంచి వెట్టిరి. పట్టణమందలి బీదసాదలకు సంతృప్తిగ భోజనము బెట్టిరి. మా జడ్జిగారు బీదవారలకు వస్త్రముల నిచ్చిరి. ఎక్కడ జూచిన కలకలా రావమె. ఎక్కడ జూచిన నానందమె. బీద జనంబు తన పూర్వావస్థను మరచి సుఖముగ, ఆనందంబుగ గాలము గడపిరి. ఇసుకవైచిన రాలకుండ పురపాలకవనము నందు జనంబు గుమిగూడినది. కన్నుల వైభవమై, సంతోష జనకమై యుత్సవ మెప్పినది. 1857 వ సంవత్సరమందు రాజ మహేంద్రవరము మునిసిపాలిటీ చేయబడినది. వై గ్రామముగారు ఈపురమునకు మొదటి నామినేటెడ్ చైర్మనును, 1886 వ ప్రాంతమున సభ్యులకు నాయకుని ఎన్నుకొనుటకు అధికార మయినది అని (మా విలేఖరి) వ్రాయుచున్నారు.

కమ్మవిద్యాధి మహాజన సభ:— ఇదివర కీ పత్రిక యందు “కమ్మవిద్యాధి మహాజనసభ” ను గురించి వ్రాసియుంటినిగాని దానికి సోదరవిద్యాధి లెవ్వరును జవాబునిచ్చి తిగిన ప్రాతాహ్నము చేయక చూసముసహించియున్నారు. విద్యాధి సభ కమ్మమహాజనసభతో బాటుజరుగునుగాని విద్యాధిలందఱు తిగిన ప్రజేశమందు ముందుగ సమావేశమయి కార్యక్రమమును గురించి నాలోచింపవలసినవారై యున్నారు. దీనికి తిగిన ప్రజేశము బందరు పట్టణము. అచ్చట విద్యాధిలుతదితర చోట్లకున్న యెక్కువమంది గలరు. విద్యాధి మహాజన సభలు చాలచోట్ల జరుగుచున్న విషయము అందఱకు విదితమే. సభ జరుగుటకు పూర్వము కార్యక్రమము నాలోచించుట ముఖ్యమైన విషయము. దీనివిషయమై కమ్మ విద్యాధిలందఱు త్వరలో నాలోచించి సభను జరుగునటుల జేయుటకు బ్రయత్నము చేయవలసినవారై యున్నారు. బందరు కమ్మవిద్యాధిలు దీనిసంగతిని గురించి త్వరలో నాలోచించి కార్యలోచన సభవెంటనే బందరునందు జరుగునటుల నేర్పాటు చేయగలందులకు ప్రార్థించుచున్నాను. విద్యాధి సభలు, సంఘాన్నత్యమునకు, దేశోన్నత్యమునకు, జాతీయోన్యత్యమునకు, సోపానములని వేటుగ వచింప నక్కఱలేదు. కమ్మవిద్యాధిలు దీనినిగురించి తమప్రయత్నములు చేయుగలందులకు ప్రార్థించుచున్నాను. అనిపాలకు సీతారామకాచరి గారు వ్రాయుచున్నారు.

జీవరక్షణ ప్రచారక నిధి:— ఈ సభా స్థాపనకు ముఖ్య కారకులగు శ్రీమత్ పరమహంస పరివ్రాజకాచార్యులగు శ్రీ న మునులు నౌలకు. విజయజీ ధర్మ విజయజీ గార్ల ప్రేరణచేత ఈ క్రింద కనబరచబడిన ప్రకారముగా వనూలైన మొత్తములను వందనములతో స్వీకరించవలెనని. ఆరు చందు పురుషోత్తమ దాసుగారు దాఖలా గుఱరాతు రూ. ౧౦౦, మనియార నూరచందు జిథిరామగారు దోలేఖాన 3౦, దలసుఖరామ దయాలజిగారు పూనా లక్ష్మయ ౧౨, మూగ తనజి దయాలజిగారు లక్ష్మయ ౧౦, మియాచందు కస్తూర చందుగారు తురఖేద ౧౦, కేకరచంద మియాచందుగారు ఆవమ ౧౦, మేఘరాజు వీరచందుగారు మారవాడు ౧౦, మనియారు పానాచందు పుగరచందుగారు నేనారు గి, దోం గర శిలారాచందుగారు సాలాపూరు గి, నూపచంద పానాచందుగారు సాహపూరు గి, నుగనలాలు గోతమదాసుగారు మైసానా గి, శివలాలు నిహాలు చందుగారు సికోలి గి, హీరాచందు జేవరదాసుగారు సికోలి గి, అరుచచంద పుజ్జయ దాసుగారు ఆవమ ౪, మగనలాలు హేమచందుగారు సాలాపూరు 3, ఘటచంద మూలచందుగారు దోలేఖాన 3, గులబచందు జేవరదాసుగారు దోలేఖాన 3, కేకచంద మూలచందుగారు దోలేఖాన 3, దాచంద హీరాచందుగారు మైసానా 3, గోతమలాలు మగనలాలుగారు పూనా లక్ష్మయ ౧, జేవరచంద తారాచందుగారు పూనా లక్ష్మయ ౧, మగన దాసు లక్ష్మభాయిగారు సాహపూరు ౧.

సి. గోపాలనాథకర్, బేసిక ఫౌండ్రీ వద్రానులో 40 సంవత్సరములకు వైగా స్థాపించబడినది. వీరలు ఇంజనీరు ముగ్గు యంత్రములను తమూరుచేయువారు అయిరకొం పొండర్లు గాన మీ కేమి కావలయుననినను వీరికి తప్పక వ్రాసును. 557 వ్రాసును.

నర్సులు కానేరని గూడ నుడివీరిని. దొరగారు, ముసిముసి నగవును నగిరి. ఆచిరునవ్వుయొక్క యగ్ధ ఘోషా? మామండల న్యాయాధిపతి సంఘసంగ్రహయైన నేనును సంఘసంగ్రహనే. అతడు బ్రాహ్మణద్యేషియైన, ప్రాచీనబ్రాహ్మణులు స్వార్థపరులు వారు నియమించిన సాంఘికకట్టుదిట్టముల మూలముననే భరతఖండము క్షీణదశను జెందెనను నదియే నాయభి ప్రాయ మగును. ఆయన వగ్ధాశ్రమ భర్త పక్షపాతియేయైన, వద్దధర్మములు సనాతనధర్మములు అనుల్లంఘనీయములు. వాని నతిక్రమించు పాతకులకు సద్గుతులు లేవనునదియే నా యభి ప్రాయ మగును. మండల న్యాయాధిపతి సూర్యుడు నేను సూర్యవర్తమును ప్రాద్దుతిరుగు పువ్వువలె ఆత డేవై పొరగునో నేనుగూడ నావై పొరగుచుండును. ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రవిషయమున కృష్ణగుంటూరు మండలములలో గొప్పయుద్వేగము ప్రారంభమైంది. ఆమహాద్యయము నాకొక గొప్పసంకటముగ నున్నది. ప్రత్యేకరాష్ట్రమునుగూర్చి సాంఘికవా శేషుభి ప్రాయమును లేదు. కాని, తమిళదేశములోను, ఆంధ్రదేశములోను నాకు మిత్రులు గలరు. ఓడ్రులలో గూడ నాకు స్నేహితులు గలరు. నా కుమారు డాంధ్రరాష్ట్రాద్యయము పట్ల నత్యంతోత్సాహము కలవాడు. నాయల్లు డాయుద్యయమును ద్వేషించును. నాప్రాణ సఖుడు రాష్ట్రవిషయమున నుదాసీనుడు. మామండల న్యాయాధిపతి తన మనంబును వెల్లడిజేయడు. ఈ సంఘమునను స్వలాభ మెటులుండునో నేనెరుగ బాలకున్నాను. నాశేమియు పాలుబోకున్నది. కాని, తమిళుల మధ్యను ఆంధ్రరాష్ట్రాద్యయము సరిగాదనియు, కృష్ణా గుంటూరు మండలవాసుల మధ్యను ఆయుద్యయము క్లాగునీయమని యును ఘనస్వప్తముగ జెప్పవచ్చును. తక్కినచోట్లను కొంచెము నిదానించి నాయభిప్రాయమును వెల్లడిజేయుచుండును. ఆశురపడుట కవసరము లేదు.

నేను న్యాయవాది పట్టాను బొంది యిరువదియైదు వత్సరము లాయెను. సీంపత్సరమునకు ముప్పది గరినెల ధాన్యము రాబడిగల దానయినానాము భూమి లను సంపాదించితిని. నా కుటుంబమునకు చాలునంత జీవనోపాధిని కల్పించితిని. ఆ విషయమున నాకంత చింత లేదు. నా సోత్తులో నెంత స్వల్పభాగ మైననుగూడ ధర్మాగ్రము వినియోగింపబడవలెనని నేను మరణ కాలమునను వ్రాయ నిశ్చయించలేదు. అట్టి పెరిపోకలను పోదల్చుకొనలేదు. కాని నా మనస్సున నొక కోరిక మాత్రము పుట్టి యీ రరికిని కొనసాగక నిల్చియున్నది. దొరతనమువారు సంరక్ష్యమునకు చెందుసాగు బిరుదులను తిగినవారికి పంచుచుండురు. దేశభక్తులతోగూడి యట్టి బిరుదులకు విలువలేదని నేను గూడ బిగ్గరగ కేకలు వేయుచున్నను, దొరతనమువారికి మాత్రము నాకు తగిన బిరుదు నొసంగదగునని వేడుచు ప్రతి సంవత్సరమున చెండాసిసార్లు విజ్ఞాపనాపత్రములను పంపుచున్నాను. ఇదివరకు ఫలించలేదు. ఏదైన నొక ధర్మకార్యమునకు తగుమాత్రము చందా ధన మొసంగిన, నాను నోరక మీడిరునేమో? రావుబహద్దరు బిరుదులు విస్తారముగా వేదజల్లబడుచున్నవి. దివానుబహద్దరు బిరుదుమాత్రము నాకు దొరికిన నేను ధన్యుడను. చందాధన మిచ్చినను బిరుదుమాత్రము లభించనప్పడేమిజేయుదును? అట్టివృత్తాంతరములుకూడ వెక్కులు గలవు. ఇప్పుడు జరుగుచున్న ఘోరసంగ్రామము ముగిసిన పిమ్మట దొరతనమువారు బిరుదులను ప్రసక్తిరించెదరని వాడుక గలదు. ఇప్పుటినుండి ప్రయత్నము జేసెదను. “దివానుబహద్దరు భీమారావు పంతులుగారు” అని యొక్కగోననైనను జనులు నాపేరును నాడిన గాలును. నేను రృపుడ నగుదును. సంతృప్తాంతరంగమును జెందెదను.

నా స్నేహితులు నైతము, డాబువేషములను వేయక తమతమ నిజస్వరూపములను కనపరచుచుండిన బాగుగ నుండును. అంగవస్త్రమును నిడివిగ తమ భుజములపై నిడికాని, మెడ చుట్టు నొక చుట్టుజుట్టి తాము గోపాలకృష్ణ గోఖలేల మనియును, చెండు చుట్టులను జుట్టి బాల గంగాధరలింకుల మనియు, మాడింటినిజుట్టి లాలా లజపతిరాయల మనియు, తాము భ్రమించి, యితరుల భ్రమింప జేయుచు, ప్రవర్తించుచుండుట వలన ప్రయోజన మేమి? చేతభక్తుల వేషములవేసిన దేశభక్తులగుదురా? వై వేషములను విప్పిననేనెరుగుదు నా స్నేహితులందరును, నావలనే స్వయంకళారావులే.

నిజము! నిజము!! నిజము!!!
Approved by Text Book Committee
కథలపుస్తకములు:—(1) సరస్వతి (2) సులోచన (3) కాసుల్య వెల రు. 0.4-0 వేహోగ్యమును, ధాతు పుష్టియు నొసంగు టానికమాత్రులు 48 కి రు. 1-0-0.
523 “విద్యాధి”, 87 రామస్వామివీధి, మద్రాసు.

కృష్ణ వ ర ద లు

ప్రజల ఇబ్బందులు

వారు చెప్పు జాలిపుట్టించు సంగతులు

(మా ప్రత్యేక విలేఖరుని వద్దనుండి.)

రేచేంద్రపాడు సాహాయ్యక శిబిరము, నవంబరు 5:-

దినములు గడచినకొలదిని ప్రజల ఇబ్బందులు హెచ్చుచున్నవి; సేవక బృందమునకును ప్రతిబంధకము లధికమగుచున్నవి. ప్రజలు తమ కష్టముల నెట్లు సరిపెట్టుకొనుచున్నారో నేను చెప్పజాలకున్నాను గాని సేవబృందము మాత్రము తమ ఇబ్బందుల నినుమంతయు పాటించుట లేదు. సేవకా బృందమునకును, నాకును సర్వవిధముల తోడ్పడుచున్న బెజవాడయందలి వారుమోహన పుస్తక భాండార కార్యనిర్వాహకులకు నా కృతజ్ఞతా వందలకము లర్పించుచున్నాను. వరద బాధితులకు సాహాయ్యముచేయు తలంపు వారియం దుద్బలించినదని వ్రాయవలసి యున్నప్పుడు మాయవ్యమునకు వా రెట్టి ప్రోత్సాహము చేయుచున్నది వ్యక్తముగాకమానదు. కృష్ణతీర్థిపోవుచున్నదను సంగతిని నిన్ననే వ్రాసియుంటిని. నేటి యుదయమునరకును కృష్ణ తగ్గినను అప్పటినుండి తిరిగి హెచ్చుచున్నందున కెంతయు చింతింపవలసి యున్నది. నేటియుదయమున తిరిగి రెండంగుళములనీరు హెచ్చినది. ఆ పిడుగువంటి వాడ నేనుదయమునకు సీతా నగరము నందలి మా శిబిరము చేరకమునుపే చెవినిపడినది. కాలువలకు లెక్కలేనన్ని గండ్లుపడినవి. పొలములన్నియు నీటితో మురిగిపోవుచున్నవి. దీనికితోడు కాలువలందు నీరున్నయెడల పంటలకు విశేషనష్టము కలుగునని ఇంజనీరింగు వారు యేటిలాకును పూర్తిగ విగించిరి. కాలువ మొగయందు అడుగునైనను లేదు. నీటియందు పడవ తేలుటకైనను నీలులేదు. మా యశహాస్థితికి చింతిలి సామానులను పట్టుకొని పడుచులేచుచు సీతానగరమునకు మైలుదూరమునందు గల తాడేపల్లి వెళ్లితిమి. అక్కడ నొకసాహుకారువద్ద నిన్ననే బియ్యపు బస్తాలను బేరముపుచ్చుకొని యుంటిమి. తాడేపల్లి వద్దనే పడవను నిద్దముచేసితిమి. సామానులను పట్టించుకొని పడవవద్దకు వచ్చుట కాలోచించుచుండగ అరగంటలో పది చుట్టులు వర్షించి గ్రామములో గజమెత్తున నీరు ప్రవహించినది. అట్టిస్థితియందు కూలీలను గంటలకొలది బ్రతిమాలుకొని రెట్టింపుకూలీనిచ్చి నాలుగుగంటలు నడిచి రెండున్నరగంటలకు పడవను సమీపించి రేచేంద్రపాడునకు బయలుదేరితిమి. దారిలో పడవతగులుచు వచ్చినప్పుడు దిగి త్రోసికొనుచు యెట్లాటో 5½ గంటలకు గమ్యస్థానమున చేరితిమి. మూడవ తేది రాత్రి పడవగూడ బయలుదేరినప్పటి నేవబృందము కాలువ గమీరపమునందున్న సుత్రమునకు శిబిరము నేర్పరచుకొనిరి. మా శిబిరమునకు 5, 6 మైలుల దూరమునకు పూర్వక్రి, గుండి మెడ, చిర్రాపూరు, రామచంద్రపురము, సావనాలెడు, వీరసాలెడు, గొడవర్రు, పెదకోయూరు మున్నగు గ్రామములున్నవి. అక్కడ విశేష సాహాయ్యము చేయవలసి యున్నది. విశేష సాహాయ్యమున కెదురుగానుచున్న గ్రామములలో హుల్కెర్లచిర్రాపూరులముఖ్యముగ నుదహరింపవలసి యున్నవి. హుల్కెర్లగ్రామము ద్వాదశవర్షక్షాయము పట్టినను, ప్రజలకు బాధలేకుండ యుండవలసియున్నను, అదేమి కర్మమో గాని మాదునంపర్వములనుండి ప్రతివారను పొట్ట గడియక చిక్కులుపడుచున్నారని తెలియుచున్నది. 2-వ తేది యుదయము చిర్రాపూరునం దొక గొల్లవాడు 5, 6 వందల గొర్రెలను పోవుకొనుచుండెను. వరదవచ్చి ముంచివేయుచున్నదను వార్త నాతడువిని, కాలువగట్టుచేరి మందముకాసాడుకొను తలంపుతో కాలువవైపునకు వెళ్లుచుండగ మార్గవ్యయమునందు నీరు వచ్చి గొర్రెలలో చాలభాగము కొట్టుకొనిపోయినవి. 50, 60 గొర్రెలతో మాత్రము గొల్లవాడు గట్టుచేరుకొనెనట. నిన్న ఉదయము మొదలు సాయంకాలమునరకు సేవకబృందము చేసిన పనిని నిన్నును సరిపెంచితో యున్నాను. నేను తాడేపల్లిలో కొని పట్టుకొనివెళ్లిన బియ్యపు బస్తాలను రకవర్గములను, రేచేంద్రపాడు చేరునప్పటికి ప్రార్థనతోడోవుటచే ప్రాంతకాలమునరపు గ్రామబృందమును సర్వస్వము విశేష సాహాయ్యము చేయలేక పోయినది. అయినను ఈ సేవచేయక బస్తాలు చేరిన వెంటనే

గ్రామములోని నిరుపేదలను పిలిపించి బియ్యమును పంచివెట్టితిమి. రేపు ప్రాంతకాలముననే బయలుదేరి సేవకులు తలయొక ఊరున వెళ్లి సాహాయ్యము చేయగలరు. మాకెంత యుత్సాహమున్నను, ఎంతధనమున్నను ఎందరు సేవకులున్నను, సామానుల గమనా గమనములకు విశేష ప్రతిబంధక మేర్పడుట వలన ఒక గంటలో చేయగలిగిన పనికి ఒకరోజుకూడ పట్టుచున్నది. నేను తిరిగి 7 గంటలకు బయలుదేరి పెదవడ్లపూడి స్టేషనుకు వచ్చితిని. రేచేంద్రపాడునుండి స్టేషనుకు వచ్చుదారిలో మేము పడిన యవస్థను మితిమీరులేవు. మేము నడవ వలసి నది హైలుమారుమైనను మోకాలులోకు ఊబియందు నడవ వలసి వచ్చినది. మాబట్ట లన్నియు బురుదతోడ్డినిండిపోయినవి. రేచేంద్రపాడునుండి పెదవడ్లపూడి మాతోవచ్చిన పుచ్చా సీతా గారు శర్యగారు తెలివిన తమ గ్రామ స్థితిగతులు హృదయమును ఛేదించుచున్నవి. ఆ గ్రామపు స్థితిగతులను తెలిసి కొనిన యెడల సాతకుల కాప్రాంత మందలి యవస్థ వ్యక్తము కా గలదు.

వారు తెలియజేసిన సంగతుల నిచట వేర్కొనుచున్నాను:-

మాది పెదకొండాగ్రామము. మా గ్రామము ఆనకట్టనకు దిగువభాగమునందు వుడివైపున కృష్ణవంతెనకు పదిమైలుల దూరమునందు కలదు. మా గ్రామము కృష్ణకును కరకట్టకును మధ్య నదీగర్భమునందున్నది. మాకు సమీపమునందన 20 మైలుల దూరమునందు నదీగర్భమునందు వెల్లెటూరు పెదపులి వర్రు గ్రామములు కలవు. కడపట నుదహరించిన రెండు గ్రామములకు చుట్టును, వలయాకారముగ కట్ట నేయబడియున్నది. కాని మాకట్టి అద్భుతములేక పోవుటచే నదియందలి నీరంతయు గ్రామమునకు నిరాటంకముగ ప్రవహించినది. అక్టోబరు 21 వ తేది యుదయమున నదికి కొద్దిగ నీరు తగిలి మధ్యాహ్నము రెండుగంటలకు మా గ్రామము జలమయమగుటకు ప్రారంభ మయ్యెను. నవంబరు 1 వ తేది రాత్రికి మెరకనున్న ఒకటిరెండు ఇంట్లతప్ప గ్రామములోని ఇంట్లన్నియు నీటియందు తేలియాడుచుండెను. మా గ్రామమునందు నూరు ఇంట్లగలవు. వానిలో 18 గమనరకును కూలిపోయినవి. తక్కినవానిలో మాదువంతుల ఇంట్లు ముగిసిపోయినవి. ఇంట్లు ముగిసి పోయినవారును ఇంట్లు పడిపోయినవారును ఉన్నత ప్రదేశములందు చేరి ప్రాణములను రక్షించుకొనిరి. మాలపల్లె గ్రామమునకు తూర్పుభాగమునందు కరకట్టకు నెరుపలకలదు. మాలపల్లెకు నీరు ట ప్రారంభము కాగానే అక్కడి వారందరు, ఇంట్లను వ. సుకుపులు తోలుకొని, కరకట్ట మీదకు వచ్చి చేరుకొనిరి. దైవానుగ్రహమువలన మా ప్రాంతము నందు జననష్టము కలిగియుండలేదు. తిండిలేక కొన్ని పశువులు మాత్రము మరణించినవి. గ్రామములోని జనులందు మూడువంతులు కూలి నాలివలన జీవనము చేయుదురు. వారందరును రెండు దినములు శుష్కపాత వాసములకు చేసిరి. మా ప్రాంతమునందు ప్రభువంటి వర్షాధిక్యముచే పోయినది. రయతు లెట్లో కష్టపడి తరువాతను మిక్కిలి (మధ్యపంట) నాటుకొనగ అవి బ్రదికి, మెరుగు సమయమునకు ప్రభువంటి టకువలెనే వర్షములు పట్టుకొని పాడగుచుండగ, నంతలో వరదవచ్చి తుడిచిపెట్టుకొని పోయినది. మెరు పంటను చిత్త కాచై మొదలు చల్లుదురు. అట్టిని నేటి రాత్రి నిశాఖ కాత్తి ప్రవేశించుటవలనను, నీరింకను తీసి, పరుగు కాకపోవుట వలనను, ఆ పంటను వేయటకును అదను మించిపోయినది. ముందు మా ప్రాంతమందలి ప్రజల స్థితిగతు లెట్లుండునో నిర్ణయింప గలము. మనుజు లెట్లు కాలక్షేపము చేసినను పశువుల విషయమై దారి తెన్ను కావచ్చుట లేదు. కావున ప్రభుత్వాధికారులు మా తినావస్థను గమనించి తగిన విధమున సాహాయ్యము చేయ ప్రార్థితులు.

నిన్ను ఇధరారుపట్టణమునకు వెళ్లి సేవకబృందములో కొందరు కక్కడనేయుండి, కొందరు మాత్రము రాత్రి ఒంటి గంటకు తిరిగవచ్చిరి. వారు తెలియజేసిన సంగతులు క్రింద

(ప్రకటితములు:- మల్లెల, కొండయ్య, గంపా గంగాధరరావు, బోడి గురునాథముగార్లు అయిదు దినముల క్రిందట ప్రజలకు భోజనము పెట్టించి వెళ్లిపోయిరి. అప్పటినుండి మేము వెళ్లు వరకును, గ్రామవాసులు పస్తు పరుండియుండిరి. ఎత్తైన ప్రదేశములందు ఇంట్లగుల సంపన్నులు ఊరియందేయున్నారని తదితరులందరును వేయిమందివరకును, గ్రామము వదలి వెళ్లి కొండలమీదకును, గుట్టలమీదకును చేరుకొని, ఆకు ఆలము తిని ప్రాణములను నిలుపుకొనుచు వచ్చిరి. పసిపిల్లలను గుడ్డలలో చుట్టుకొని, ఒడియందునుకొని స్త్రీలు కాపాడిరి. మేము మకాముచేసిన ప్రదేశమునకును, వారికిని, మధ్యను రెండు ఫగ్గాంగుల దూరముకలదు. అక్కడ, కొమ్మ లోతు నీరు నిలువయ్యుండెను. మమ్ముచూడగానే వారికి ప్రాణములు లేచినప్పటి మావద్దకు పరుగుపరుగునవచ్చిపడిరి. వారి దుస్థితిని వారి వదనములే చెప్పక చెప్పుచున్నవి. ఒకరియందును ప్రాణము లేదు. కంట్ల గుంటలుపడినవి. శరీరములు కృశించినవి. గట్టిగ మాటుయెను వచ్చియుండలేదు. వారికి బియ్యమును పంచివెట్టితిమి. దానితో మా కార్యభారము తీరి యుండలేదు. ఇంకను జూపూడి, త్రిలోచనపురము, తేతనకొండ, కొటికలపూడి, దామలూరు, మున్నగు గ్రామములకు సాహాయ్యము చేయవలసి యున్నది. అక్కడ సుమారుపది నెలలందు నీటియం దే కాపురము చేయుచున్నారు. కావున వారికి సేకుసాహాయ్యము నిమిత్తము తిరిగి సేవకులు బయలుదేరి వెళ్లిరి. వారి యుదంతమును రేపు పంపుము.

నిన్ను నేంకటపాలెమువైపునకు వెళ్లిన సేవకులు నేను తిరిగి వచ్చిరో లేనో నాకింకను వర్తమానము వచ్చి యుండలేదు.

బెజవాడయందు ఇంటింటికిని తిరిగి స్త్రీలుకూడ సాము వసూలుచేయుచు, ఆంధ్రనారీలులు కాదర్శ ప్రాయములగుచున్నారు. బెజవాడ స్త్రీల నేవాత్రుతమును ఆంధ్ర స్త్రీలు తమ లక్ష్యమునం దుంచుకొని పనిచేయ ప్రార్థితులు.

మన్నవ గ్రామం

మన్నవ గ్రామం, నవంబరు 4:- గుంటూరు జిల్లా యందు మన్నవ గ్రామము కొమ్మనూరు కెనాలునకు తూర్పున నుండు మైలుదూరములో నున్నది. ఈ గ్రామముయొక్క దుర్భిద్య మేమోగాని కొద్దియైన మురుగుకాలయను పెద్దకాల్యమునెట్టి యీ గ్రామము నంటి ప్రవహించ వలసినట్లు పూర్వపు టిగికార వర్షమువలన సంకల్పింప బడినది. అందు దక్షిణపుకట్టనంటి గ్రామమును ఉత్తరపుకట్టనంటి మాలపల్లెయును నుండుటవలన ఈ గ్రామముపడేది యాతిభాధలు వ్రాయుట కలవిగావున్నవి. పడమరనున్న కొండ పీఠికొండలమీద వర్షించెడి జలమును సయితము సముద్రమునకు చేర్చవలసిన భారము ఈ కెనాలువచే అయినట్లు కనుపడుటవలన రమారమి ముప్పది చదరపుమైళ్ళ వైకాల్యము గల ప్రదేశమందలి వాగులయొక్కయు, తెగిన చెలువులయొక్కయు, ప్రవాహమును సయిత మీ కాలువయే భరించవలసి యుండును. శిరసునందలి రణమువలె నున్న ఈ కాలువ అనేక సంవత్సరములు తెగి యిండ్లనుగూల్చి మైదును రిమిషకౌతు లాయులుగా చేయుటవలన రయితులు దారిద్ర్య కంకణము విధిగా భరించవలసినవారైరి. ఇది యిట్లుండగా ఈ మధ్య వైతా ప్రాజప్తను ఏర్పాటుచేయుటకు ప్రభుత్వము వారుజ్జేరించి యీ కాలువ కదివరకున్న తూములుగాక పడు నొకండు విశాలమైన తూములనుగూడ కట్టించినారు; గాని యే కారణముచేతనో ప్రాజప్త పనులన్నియు నిల్చిపోయినారు. ప్రాజప్త ఏర్పడినయెడల మధ్య మధ్య అనేక పంటకాలువలు ఏర్పడుటవలన నీరు క్రమేణ రావలసి వచ్చెడిదే కాని ఇట్లు ఒక పర్యాయమే ముంపజాలదని యూహింపవలసి యున్నది. తూము లున్నంత వేడెల్లన వైనను కాలువ లేకుండుటవలన మొన్న దీపావళివాడు తురిసిన వర్షమునకు ఈ కాలువ తెగి వెక్కిరితావుల విశాలమైన గండ్లుపడి మా గ్రామములో అనే కులయిండ్లను గూల్చి పయిరును ముంచివేసినది. మాలపల్లెలోను గ్రామములోను చాలామంది లేచిపోయి మెరక గ్రామాదులకు చేరి ప్రాణములను దక్కించుకొనుచున్నారు. శ్రీక లక్ష్మకు దొర వారికి తంతుసమాచార మంపబడినది. నిన్నటిదినము మాడిపూర్వీ తహసీలుదారు వారు మా వీధులలోనికి పిన్నీసుమీద వచ్చి మిమ్మును యింతమాత్రమయిన చూతునను నమృతము లేదని చెప్పియున్నారు. పిల్లలను తల్లులను, తల్లులను పోషకులును, ఈ ప్రమాదమునుండి యెట్లు పోషించు కొనెద మనెడి యార్జనములు మిమ్ముముట్టిన వనుట అనుభవైక వేద్యము. మొన్న దసరానాడు ప్రవేశపహోత్యమునందినట్టియు, కొత్తదైనట్టియు మా గ్రామ పతనమందెరము సయితము నిర్మూలమై పోయినది. ఈ కాలువ ప్రమాదమువల్లనే పల్లభరావుపాల్గొ ఇటికంపాడు మొదలగు గ్రామములను ఇండ్లను మైదులను గోల్పోవుచున్నవి. కాబట్టి మునుకుదురువరకు ఈ కాల్య రెండు కట్టలను దట్టముగా నేయించి స్థానికోద్యోగులు మా దురవస్థ తీర్చెదరని నేకుచున్నాడను:- అని మన్నవ నర సింహముగారు వ్రాయుచున్నారు.

ఆకు వీడు.

ఈ సంవత్సరం జూలయి 1 తేదీ లగాయతు ఇంత వరకు అతివర్షములయి కయికలూరు తాలూకా యిలాకా కర్ణాపురం, చిమిల్లిపాడు, నందమిల్లిపాడు, కొట్టాడ, జంగం పాడు, ఆలపాడు, పెంచెలమర్రుతిప్ప, కొల్లేటికోట, గోక న్నపురం, లక్ష్మీపురం, శృంగారపుతోట, పండిరపల్లిగూడెం, పల్లివాడ, గోనిపాడు, సింగాపురం, భుజములపట్నం, చటా కాయ, కైకలూరు, చింతపాడు, పెదయాగనమిల్లి. చినయా గనమిల్లి, ప్రతికోడులంక, కోమట్లంక, వైడిచింతపాడు, గుమ్మళ్ళపాడు మొదలగు గ్రామాదులు అక్టోబరు 27 తారీఖున రాత్రి 12 ఘంటలు లగాయతు ది 28 తేదీ సాయంకాలమువరకు కురిసిన అతివర్షమువల్లను తుపానువల్లను కొల్లేటిగ్రామాదులు, యావత్తు మునిగిపోయి ఇళ్లుపడిపోయి, జననష్టము, పశువులనష్టము, కూడ ఎక్కువగా కలిగినది. 1824 ఫసల్లో కురిసిన వర్షమువల్ల సగం నష్టమయినవి. అప్పుడు మహారాజరాజశ్రీ శ్రీ గవర్న మెంటువారు కొంత భాగం రిమిషన్ ఇచ్చిరి. సాలుగు జస్తాన్లు 1825 ఫసల్లో కైకలూరు తాలూకాకు 5 ముప్పాటిక నష్టము కల్గినది. అప్పుడు మహారాజరాజశ్రీ శ్రీ గవర్న మెంటువారు మహారు కైకలూరు తాలూకాకు నలుబదియైదు వేల రూపాయలు, రిమిషన్ ఇచ్చియున్నారు. ఈ సంవత్సరం ఈ తాలూకా అంతనష్టము అయినది. ఏ తాలూకాకు ఇంతనష్టం ఉండలేదు. ఇచ్చట గ్రామాదులలో నున్న రహితులు కొన్ని కొన్ని గ్రామాదులవారు తమతమ గ్రామాదులు వదిలి వెళ్లి భీమవరం తాలూకా గ్రామాదులకును కైకలూరు తాలూకా గ్రామాదులలో మెరక గ్రామాదులకును వెళ్లి యున్నారు. భీమవరం తాలూకాలో ఈ సంవత్సరం కురిసిన అతివర్షమువల్ల అవపీడు, మాదివాడ, ధర్మాపురము అగ్రహారము, కొత్త చెర్వు, కోళ్లపర్రు, గుమ్మలూరు, తరటాప, చిన్న కావరము, పెదకాపవరము, క్రొవ్విడి, భావాయపాలెం, చానమిల్లి, అడవికోలన, నిండ్రకోలను, గోపవరము పత్తేపురము, తోకలపల్లి, ఆముదాలపల్లి, బయనేపల్లి, కలిగిట్ల, ఆరేడు, కోలమూరు, సరివెల్లగణపవరము, మొదలగు గ్రామాదులలో కొన్ని గ్రామాదులు సగము నష్టమును కొన్ని గ్రామాదులు పూరానష్టమును కొన్ని గ్రామాదులు ముప్పాటికనష్టమును అయినవి. గుడివాడతాలూకాలో కొన్ని గ్రామాదులు పూరానష్టము కావచ్చును. కొన్ని గ్రామాదులు సగం నష్టముకావచ్చును, ఇట్టిస్థితిలో నున్నట్లు నాకు తోచుచున్నది. ఏలూరు తాలూకాలో కొన్ని గ్రామాదులు, అనగా, కొల్లేటికి చేరియున్న గ్రామాదులు పూర్తిగా నష్టమయినవి. కొన్ని గ్రామాదులు, సగం నష్టమయినవి, కొల్లేటి గ్రామాదులు ఇంతనష్టము కావడమేమనగా, బెజవాడలగాయతు, తాడేపల్లి గూడెంవరకు తమ్మిలేరు, రామేరు, బుడమేరు, అక్కిలేరు, భీమవరం తాలూకాయలూకా, కావరం కిదవయరు మొదలగు నదులు, కొల్లేటిలో ప్రవహించుటవల్ల, కొల్లేటినుంచి ఉప్పుయోటి సముద్రముకు వెళ్లే మార్గము సరిలే నందున ఈ తాలూకాల ప్రజలకు ఇట్టి నష్టము కల్గుచున్నది. కాబట్టి మన ప్రభుత్వమువారు కొట్టాడలగాయతు, కొండంగి వరకు ఇప్పుడున్న పుప్పుటేరుకంటే పగ్గాంగు వెడల్పు చేయించినయెడల ముఖ్యముగా కైకలూరు, ఏలూరు గుడివాడ తాలూకాలకు, ఇంత గొప్పనష్టము సంభవించదు. ఈ పుప్పుటేరు కొట్టాడలగాయతు, కొండంగివరకు పుమారు 10 మైళ్లుండవచ్చును. కైకలూరు తాలూకా యిలాకా కర్ణాపురం, చిమిల్లిపాడు, నందమిల్లిపాడు, ఈ గ్రామాదులకు గోదావరి నీటిసప్తయి అవుతుందనిగాని, కృష్ణా డెల్టానీరు ఎన్నడును సప్తయికాలేదు. ఈ గ్రామాదులు ప్రతిసంవత్సరం మునిగిపోయ్యే గ్రామాదులని, మన దొరతనమువారికి తెలిసి యున్నది.

కనుక ప్రతి సంవత్సరం రెండవపంట అనగా, దాల్చాకు, ఏప్రియల్ నెలఖరువరకు నీరు సప్తయిచేసినయెడల, రెండవపంట సాగుచేసికొని దానికలన జీవనాధారము చేసికొని ఉండగలరు. కాబట్టి నదు ప్రకారం 2 వ పంటకు ప్రతిసంవత్సరము నీరు ఇప్పించుటకు మిక్కిలి ప్రార్థించుచున్నాము అని క్రొవ్విడి అబ్బర్ మామియ సాహెబ్ గారి వ్రాయుచున్నారు.

కూర కాయల, పువ్వుల విత్తులు.
పండ్లచెట్ల మొక్కలు, సంవంగి, రోజుమొదలగు మొక్కలు మా కర్షణ దొరకును. కావలసినవారికి ధాని పువ్వుకము పంపబడును.
యం. ఓబళ్ళపై అంబుబ్రదచ్చు.
588 బసననగుడి, బెంగుళూరు సిటి.

స్థానిక వార్తలు

(0)
జరుగబోవు సంగతులు.
నవంబరు 17 కుక్రవారము
జలతారు వస్తుప్రదర్శనము.
నవంబరు 21 మంగళవారము.
చె. శాసనసభా సమావేశము. ఉద 11 గం
నవంబరు 23 గురువారము
మ. వి. కాన్వోకేషను సా. 4 1/2 గం.

విద్యార్థిసంఘము:—నేటిదినమున జరుగవలయు సమావేశము ముసురు మేఘావరణ మొదలగు ఇబ్బందులచే జరుగనేరదు. ఏదినమున జరుపబడునదియు ముందు తెలియ జేయబడును.

ఉద్యోగ సమాచారములు:—మెడికల్ సర్టిఫికేటును గోరకుండనే డైరెక్టరు ఆఫ్ ఆగ్రికల్చరు, జి. ఎ. డి. పూఆర్టుగారికి ఆరుమాసముల ప్రివిలేజ్ ఫర్ స్టో సెలవు లీయబడినవి. డి. టిచాడ్విక్కుగారు వారివద్ద చాన్స్ పుచ్చుకొనిన వెంటనే వారు సెలవు తీసికొనెదరు.

మోహరము పండుగ:—నేటిదినము మహాదేయలకు కుత్తమ పండుగదిన మగుటచే వారందఱును ట్రిప్లికేను నందిలి వెద్ద మ సీ దు న కు 11 గంటలకు ప్రార్థనల జేయుటకు బోయిరి. ఆంతరంగిక కార్యదర్శి దివానుగారలతో గలసి ఆర్కాటు యువరాజుగా రచటికి విచ్చేసిరి. బ్రిటిషు విజయముకోజుకు గూడ ప్రార్థనలు జేయబడెను.

ఆంధ్రసంఘము:—ఈ నెల 9-వ తేదీ గురువారము సాయంకాలము 5-15 గంటలకు గోళ్లే మందిరములో (భారతీయ యువజనమందిరము, ఆస్మియను వీధిలో) నొక సభ జరుగును. జి. ఎస్. ఆరండేలుగారు “దేశభక్తి”ని గూర్చి ఉపన్యసింపెదరు. గౌ. లగు రాయబహద్దరు బయ్యా నరసింహేశ్వర శర్మగారు సభాధిపత్యమును వహించెదరు.

జట్కాబండి ప్రమాదము:—నై బాము దొర తనమువారి ఆస్తిపైంటు ఇంజనీయరు బి. హెఫరునను గారు మొన్నటి ఉదయ మొక జట్కాబండిలో బోవుచుండగా పదిగంటలప్పుడొక మోటారుబండినిజూచి గుట్టుము బెదరెను. ప్రమాదమురానున్నదని గ్రహించి హెఫరుననుగారు బండిలో నుండిగెలిపిపోయిరి. బండివాని కేమియు దెబ్బ తగలలేదు ఇంజనీయరుగారి చేతికిమాత్రము దెబ్బతగిలినది. రాయపేట ఆసుపత్రిలో వెంటనేతగిన ఉపచారముచేయబడినది. ఇంద్రతయ మదరాసు టైముస్పత్రికా కార్యాలయసమాపమున జరిగినది.

న్యాయస్థాన వార్తలు

(0)
మదరాసు హైకోర్టు.
నాల్గవ క్రిమినలు విచారణలు.
నవంబరు 6 సోమవారము.

పోస్టరీకేసు:—మొదట కన్నా మహ్యుడు కాసీ ము అను వాని కేసు విచారింపబడెను. ముద్దాయి 16 ఏండ్లకుట్టవాడు. వీనివై మూడు నేరములు స్థాపింపబడెను. ముద్దాయి నేరముల నొప్పుకొనెను. (1) క్రిందటి సంవత్సరము నవంబరు 30వ తేదీన పి. వి. హుస్సేను మహ్యుడుగారి యనుమతిలేకయే వారిపేర వచ్చిన రూ 25 ల మనియాన్డరును తన కిచ్చి వేయు నటుల ఒక దస్తావేజుమీద వారి దొంగసంతకము చేసెను. (2) మాసిలానుణిముదలి అను పోస్టు జవానునకు అచ్చటనే తాను మహ్యుడమా స్సేననిచెప్పి మోసగించెను. (3) తానే హుస్సేనని చెప్పి మోసముచే నమ్మించి వానివద్ద రూ 25 లను తీసికొనెను. వాని తరఫన వచ్చిన న్యాయవాది, ముద్దాయి చిన్న కుట్టవాడనియు, ఇదియే ప్రభువు తప్పిదమనియు, వానిని పట్టుకొనుటలో వాని తండ్రి పోలేనువారి కెక్కుడు సహాయము చేసెననియు చెప్పెను. న్యాయమూర్తి దయతలచివానికి ఆరు మాసముల కఠినశిక్షయు రూ 50 ల జరిమానాయును, నీడమానా ఈయనపుడు మరెవరిని మోసముల కడ నమ్మియు విధించెను.

మరియొక పోస్టరీకేసు:—రెండవ కేసులో బానుకీటరను నతడు ఆగష్టు 10 వ తేదీన ఒక తప్పుదస్తావేజును సృష్టించి దానివై యతిరాజులునాయుడుగారి దొంగసంతకముచేసెను. మరియు ఆదొంగకాగితముల పాపయ్యకెట్టిగారి వద్దకు తీసికొనిపోయి వారిని మోసగించి రూ 81 లు విలువగల సొమ్మును తప్పురించెను. రెండవముద్దాయి మునుస్వామి వానితో కుట్రలో గలసికటుల సాక్ష్యము లేకుండుటచే నతడు విడువబడెను. మొదటి ముద్దాయి తన నేరము నొప్పుకొనియెను. న్యాయమూర్తి ఒకొక్క నేరమునకు 18 సి మాసముల కఠినశిక్ష విధించెను.

వేంకటరావు అయ్యరు:—ఇతడు నెవ్రంబరు 15 వ తేదీన అఖిలానంద మ్యాథుగారి యింటిలో నాలుగునగలను నగలవెట్టెను మొత్తమునై రూ 180 ల విలువగల వస్తువుల దొంగిలించెను. ముద్దాయి ఇదివరలో మూడు నేరముల చేసి యున్నటు లొప్పుకొనియెను. న్యాయమూర్తి ముద్దాయికి నాలుగు సంవత్సరముల కఠినశిక్ష విధించెను. శిక్షానంతరము ముద్దాయి మూడు సంవత్సరములవరకును పోలీసువారి శిక్షలో నుండవలయు నని వారు తీర్పు విచ్చిరి.

రెయిల్వే దొంగతనము:—దొరస్వామి నాయకు అను నతడు అక్టోబరు 18-వతేదీన వేంకటరావు కెట్టిగారి జేబులో నుండి కొన్ని కాగితములను రూ. 3-2-4ల రొక్కమును దొంగిలించెను. ముద్దాయి తాను నేరము చేయనటులవాదించెను. పంచాయతీదారు లందఱును వాని నేరము స్థిరపరచుటలో నేకీభవించిరి. న్యాయమూర్తి ముద్దాయికి 5 సంవత్సరముల కఠిన శిక్ష విధించి శిక్షానంతరము 5 సంవత్సరములు పోలీసువారి యాజ్ఞలో నుండవలయునని చెప్పిరి.

సంగ్రహ వార్తావళి.

శ్లోగురుగృత:—సికందరాబాదులో శ్లోగురుగృత మహా తీర్థముగ నున్నటుల తెలియవచ్చుచున్నది. అది మెల్లన హైదరాబాదునకుగూడ బ్రాకినది. దక్కనుశీతభూముల నీరుగృత కొంతకాలమువరకు మహాదుర్భరముగనుండు నూచ నలు గన్నించుచున్నది.—“టైముస్ఆఫ్ ఇండియా”

పత్రికలు; న్యాయస్థాపనములు:—సింహళ దీప్యము నందు న్యాయస్థానమునందు విచారింపబడు సంగతులు దిన పత్రికలలో ప్రచురింపబడుచుండెను. ఏదైన ఒకానొక కేసు తిన్నగా విచారణారంభింపబడుటకు పూర్వము రాజీనామా కావచ్చును గనుక అట్టి ప్రకటన మనందగ్గరను మాత్రమేగాక కోర్టువారి కోపమునకు పాత్రమగుచున్నదని కొందరు జడ్జిలు తీవ్రముగా చెప్పిరి. ఈసంగతిని తెలియజేయుచు బొంబాయి క్రానికలుపత్రిక అటుల ఎప్పటి సంగతులప్పుడు ప్రచురించుట వలన పత్రిక లెట్టి యపచారమును చేయలేదనియు, అందుచే వాటిదెస నెట్టి యపచారమును చేయకూడదనియు, కేసు విచారణలోనున్న పుడు విచారణలపై విమర్శనలు వ్రాయుట మాత్రము కూడదనియు వ్రాయుచున్నది.

ఫైదీ మోసము:—ఇద్దఱు పోలీసుజవాను లొక ఫైదీని హోరానుండి ఆలిపూరునకు తీసికొనిపోయిరి. హోరానంతెన దాటినపిమ్మట నా ఫైదీ పోలీసువారిని ఆ సమాపముననుండు తనబంధువుఇంటికి రమ్మిసెను. మొదటవారు తిరస్కరించిరి. కాని భోజనము దొరకునను నాశచేసవట్టికి బోయిరి. అచ్చట ముగ్గురును భోజనము చేసిరి. చుట్ట ప్రాగునపుడు తన చేతుల నొక్కమారు విడచిన వారితో హాయిగ చుట్ట కాల్చెననియు, అందువలన నేహానియు రాదనియు ఫైదీచెప్పగా పోలీసు వారిచ్చగించిరి. పిమ్మట నా ఫైదీ మంచిమాటల చెప్పుచు లోనికిబోయి లేప్పించుకొని పోయెను. ఇంకను జాడలు కానబడవు.—“ఇంగ్లీషుమను.”

వెట్టికుక్క:—కొలంబో పట్టణమున మెట్రోపాలైవా అనువాని కుక్క క్రిందటి బుధవారమున నాకస్మికముగ వెట్టితిపోయి, పేరై వాగారిభార్యను, కూతురుని, నేకను కరిచెను. అంతలో నాగక పొరుగింటివారి కుక్కనుగూడ కరిచెను. కుక్కను వెంటనేచంపివేసి మేధ్యును శాస్త్రు పరీక్ష కంపిరి. వ్యాధి క్షిడితులు కూనారున కంపబడిరి. “అబ్జర్వరు”

దక్షిణ మలబారులో మేయిన్స్ట్రీ బోర్డు నెకండ్రిక్టర్లు ప్రధానోపాధ్యాయుడు, పి. వి. రాను అయ్యరుగారు ప్లాలు డిరెక్టుల తొలగింపు 1914-15 ల మొత్తమునో మార్చి 6-వతేదీన సమావేశ మయ్యెను. క్రిందటి నెల 24-వతేదీన పోలీసువారు వానిని పట్టుకొని పై నెలలో నుంచిరి.

రెంగులకులలో (మధ్య ప్రదేశ్) దొంగ పోలీసులకుంట్ల నొకేసుగ యూకోసికాను ఇంద్రుడు అధికారిగా ఉన్నప్పుడు కొంతమేరకు వానిని పట్టుకొనిరి. ఇతడు పోలీసువారు అక్టోబరు 11 వ తేదీన వానిని గురువారమునకు రాగా వారి నరెట్టు చేసిరి.

విషయానుక్రమణిక.

స్వయంశాసన పంతులుగారు (ఒకకథ)	2
ఆంధ్రదేశవాస్తవము	3
కృష్ణవంశము	4.5
ప్రధానవ్యాసము	
మన పరిశ్రామిక శాఖ	6
ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు	7
విరోధా మహాసంగ్రామము	
విదేశ తంతివాస్తవము	8.9
దేశీయ తంతివాస్తవము	10
ఇంగ్లీషు తంతివాస్తవము	11.12
జాబులు	18

ఆంధ్ర పత్రిక

1916 సం॥ నవంబరు నెల 7-వ తేది

మంగళవారము.

మన పరిశ్రామిక శాఖ

III

మన పరిశ్రామిక శాఖవారి యధీనమున జరుగు కార్య విభాగములలో విద్యావ్యాపనము నకు తరువాత గణింపవలసిన విభాగము పరిశ్రామిక ప్రయోగము. పండ్లొడు విధముల ప్రయోగములు ఈ విభాగమున చేయబడుచు వచ్చియున్నవి. అందులో ఏమమాత్రము సామాన్యములు అయిదు ప్రత్యేకముగా యుద్ధ పరిస్థితులు కారణముగా మనదేశ పరిశ్రమల నభివృద్ధిచేయుట యెల్ల అను విమర్శను తేల్చుటకై నిర్వహింపబడుచున్నవి. నూతన మార్గములలో నేతపనిని పనివారలకు నేర్పించుట కేర్పడిన పర్యటన బోధకవర్గములు రెండు ఎప్పటివలెనే 1915-16 వ సంవత్సరమున పరిశ్రమల మొదటి పనిచేసినవి. చక్కెర పరిశ్రమ యటుండ అభివృద్ధిగా యంత్ర సహాయమున బెల్లము చేయుపని యైనను బాగుగా సాగలేదు. సింగనల్లూరు యంత్రముచే శాఖవారికి మొత్తముమీద రు 1348ల లాభము వచ్చినదట కాని ఆ ప్రాంతములలో షెడకు పంటయే తగ్గిపోయినదట. ఈ సపేటవద్ద చిట్టవాడిగేవద్ద బెల్లపు యంత్రములను పరిశ్రామిక శాఖవారు స్వయముగా పనిచేయుటకే ఏలుకాలేదు. యంత్రము నడుపుపని తమ వారలకే పెట్టినను యంత్రాలయమును మాత్రము గుత్తకు ఇచ్చివేయ వలసిన వాడైరి. నెలకు రు 250 లు గుత్త తీసికొనిరట! శాఖవారికి కాలము నాలుగుమాసములలో రు 1000లు యంత్రానామగ్రి మీద అడ్డవచ్చినది. బెల్లమునకు సంబంధించిన ప్రయోగములకై ప్రభుత్వము వారికి రు 11, 976లు కర్పయినది. రు 3,635లు ఆదాయము వచ్చినది. మాకిడి ఎంజిన్ యపయోగకరమని తోచలేదు. పరిశ్రామిక శాఖవారు చేయవలసినంత పని ఇందులో మాకేమియు కానరాలేదు. చక్కెర పరిశ్రమకు మార్గదర్శక కార్యములైన ప్రభుత్వమువారు చేసినయెడల ఉపయోగకరముగ నుండగలదు. కొయ్యలు పూర్తిచేయుటకు అభివృద్ధిగా పెంచుమార్గమును అందులోని రసము హెచ్చించు మార్గములను వ్యవసాయ శాఖయందలి పండితులు అన్వేషించుచున్నారనట మేమెరుగును. దానితోగూడ చక్కెర చేయు ప్రయోగములు ప్రదర్శనములు జరిగినగాని ఎక్కువ చెయకుపంట చేయుటకు ప్రజలకుత్సాహము జనింపదు. చక్కెర పరిశ్రమ సంవత్సరమున ఒక్క వ్యవసాయ శాఖవారేగాక పరిశ్రామిక శాఖవారును పనిచేయవలసి యుండు

రనుటను మన ప్రభుత్వమువారు గమనింపవలసి యున్నారు. 1915-16 వ సంవత్సరమున కొంత వరకు పెన్సిల్లు, కాగితముల పరిశ్రమలు మన పరిశ్రామిక శాఖవారి దృష్టి యందెక్కువగానుండి నట్లులున్నవి. 1914-15 లోనే పెన్సిల్లు పండితులొక్కడు కొంతపనిచేసి యుండెను. యంత్రముల నమర్చి శీఘ్రకాలములోనే ఒకరితీ పెన్సిల్లును ఆతడు సిద్ధముచేసెను. కాని పెన్సిల్లుకు ఉపయోగించిన నల్లసీసము సరియైనదిగా తేలలేదు. తగినకట్టయు నిర్ణయము కాలేదు. ఈ రెండువిషయములును 1915-16లో వివరముగా నాలోచింపబడినవి. కట్ట ముప్పుది నలునది దినుసులది తెప్పించి పరిశ్రామిక శాఖవారు పరిశీలించినారు. అందులో ఎనిమిది రకముల వానిని ఏర్చి మొత్తముగా పనిచేయునప్పుడు ఉపయోగ పడునాయని చూచినారు. ఇందులో మూడు మాత్రమే ఉపయోగకరములయినవి. అయిన నీ మూటియందును ఒక్కటియే తగినయంత దొరక గలదట! నల్లసీసము కూడ సులభముగా కుదురలేదు. నల్లసీసము స్వచ్ఛముగా దొరకదు. అందులో కర్బనము ఇతర పదార్థములతో చేరియుండును. ఈ ఇతర పదార్థములు తక్కువగా నున్నగాని సీసముపయోగపడదు. మొదట పరిశ్రామిక శాఖవారు తుని నల్లసీసమును పరిశీలించి చూచినారు. అందులో కర్బనము నూటికి 30 వంతుల కంటె ఎక్కువ లేదు సామాన్యపు పెన్సిల్లుకే యూరోపు అమెరికాలలోని పరిశ్రామికులు 85 పాళ్లు కర్బనముగల నల్లసీసమును ఉపయోగింతురట! ఉత్తమమైన పెన్సిల్లు కుపయోగపడు నల్లసీసముతో తొంబదియైదు పాళ్లకర్బన ముండునట. 85 పాళ్లు 95 పాళ్లు ఎక్కడ? 30 పాళ్లెక్కడ? కాబట్టి పరిశ్రామిక శాఖవారి పండితుడు తుని నల్లసీసము గాక పేరు నల్ల సీసమెచ్చుట కలదా యని వెదకవలసినవాడయ్యెనట. తుదకు పిక్కకొండ గని యగుపొచినదట. ఆ గనిలోని నల్లసీసమున 62 పాళ్ల కర్బనము కలదు. దీని గుణమును జెరును నితర వస్తువులు లేవు. నల్లసీసము ముక్కలుగా దొరకిన మాత్రాన ఫలములేదు. దానిని శుద్ధిచేసి సిద్ధముచేయుట యవసరము. సామాన్యముగా శుద్ధిచేయు పద్ధతులను కర్మాగారములవారు రహస్యముగా నుంచుకొనుట సహజము. పరిశ్రామిక శాఖవారు సంవత్సరముగోజులుపెట్టిన పండితుడైనను ఈవిషయము తరువాతి వారికి ఎంతో నేర్పినవాడు గాడు. కష్టపడి కష్టపడి ప్రస్తుతపు సూపరునైజరు రామ చంద్రయ్యగారు ఒక్క యత్నమే పద్ధతిని నిర్ణయించుకొనినారు. వారు పెన్సిల్లోని పుల్లకు చేయదగిన సర్వ కర్మలను గూడ కవిపెట్టుకొనినారు పుల్లలో 50 పాళ్లు కర్బనము, కర్బనముతో చేసిన నల్లసీసపు పొడిని బంధించుటకుగాను స్వచ్ఛమైనబంకనున్న, మరియొకజగటు పదార్థము, ఉండునట. పుల్లసాపుగా కాగితముపై నాడుటకుగాను పుల్లపై మైనపు పూతలేక ఘనపూత యుండునట. ఈ పను లన్నిటికిని వారు సాధనములను ప్రయోగములచే నిర్ణయించుకొనినారు. రామ చంద్రయ్యగారు రంగు పెన్సిల్లును గూడ చేయగలరట గాని జిర్కనీ రంగులేనందున నూరకుండ వలసి వచ్చినది. పెన్సిల్లుపై పూతరంగును గురించి కూడ ఏమి నిర్ణయము లొనర్చికొని యున్నారు. కడచిన మొదటితేదిని ఏమి ప్రయోగములన్నియు పూర్తిచేసికొని మద్రాసుకువచ్చిరి. కర్మాగారమున పని ప్రారంభింపనుండిరి. అప్పుడు ప్రభుత్వమువారు మరి గ్రాంటు లిచ్చు వరకును పని ఆపవలసినదని యుత్తరువిచ్చిరట. కొంత కాలము పండితుడు ఏమో పనిచేసికొనుచుండెను.

కొంతగ్రాంటు మంజూరయ్యెను. పని కొలదిగా ప్రారంభమైనది. పండితుడుమాత్రము ఈ రాజధానిలో వ్యాపారఫక్కిని పెన్సిల్లు సిద్ధముచేయవచ్చునని యభిప్రాయ మిచ్చుచున్నాడు. ఆతడభిప్రాయమిచ్చిన నాటనుండి కొన్ని పెన్సిల్లు బజారుకు వచ్చియున్నవి. గెలుపు కలుగవచ్చునని ఈ పెన్సిల్లు సూచించుచుండుట మాత్రము నిజము. త్వరలో తగినంత యభివృద్ధి కాన్పించును గాకయని యెరుచుచూచుచున్నాము. పెన్సిల్లు, గాజు, నూనె యంత్రములు, ఇతరములు వీనికి 1915-16లో ప్రభుత్వమువారు వ్యయముచేసినది రు 35,116లు. పెన్సిల్లు కిందులో నేభాగమొకదా. నాలుగవ వంతును కొనినను రు 9,000 లు కాదే. ఇంత స్వల్పాధారము మీద పనిచేయునునైన పండితులేమి చేయగలరు? శాఖాధిపతి ఏమిచేయగలడు? పనివారి జీతము బట్టెములకే ఇందులో విశేషభాగము పోవునే? ఇక ప్రయోగములకేమి నిలచును? కాగితముల పరిశ్రమ పెన్సిల్లు కంటె కొంచెము వెనుకబడి యున్నదని యనుకొనవలసి యున్నను కొంతవరకు సాగినదని తప్పక చెప్పవచ్చును. ప్రభుత్వమువారు కాగితముల కర్మాగారమొకదానిని ఎన్నడో నిలిచిపోయిన ప్రాతదానిని తమ స్వాధీనము చేసికొనినారు. ముందుకు పనికి వచ్చును అను నాశనూచితమును నప్పటికే ఆస్తి నాది నాది యనుచు రిదుప్రరు బయలు దేరిరట. వ్యాజ్యములో నొక సంవత్సర కాలము గడచిపోయెను. కర్మాగారము పరిశ్రామిక శాఖవారి స్వాధీనమైన పిదప యంత్రములలో కలిగిన కొరంతలు సరిదిద్దుకొనుట కొక కొంతసమయము వృధమైనది. ఎట్లైన నేమి రంగులపండితుడుగా నుండిన మార్పుడనుగారు టిట్యురునకు పోయి అచ్చటి కాగితపు యంత్రాలయములలో కొంతపని నేర్చుకొనివచ్చినారు. మూడువిషయము లిప్పుడు పూర్ణలూరు కాగితపు యంత్రాలయమున విమర్శయందున్నవట. అపకృష్టవస్తు వెంతదొరికును? వెల లేమియగును ఎండిన పిదప సేవస్తువు లేంత వెలకాగలవు? అపకృష్టవస్తువును గుజుచేసిన పిదప నేరీతిని నుపయోగింపవలెను? ఈమూడు విషయములకును ఇంకను సరియైన ప్రత్యుత్తరము కాన్పించలేదట. కాని సామాన్యముగా కనరు కాగితము మాత్రము మంచిది సిద్ధమగుచున్నదట. అయినను తగిన యంతకాలము యంత్రాలయము పనిచేయలేదు కాబట్టి నిర్ణయముగా నేనుభిప్రాయమును ఇచ్చుటకురాదని త్రెస్లరుగారు కార్యని వేదికమున వాదించుచున్నారు. ఎంతటి లాభము లింకను నున్నను పెన్సిల్లును ఏదోయొకరితీ కాగితము మాత్రము ఒకరితీగా పనికివచ్చునట్లు తయారు కాగలననుట స్థిరమైనది. గాజు యథాస్థితియందేయున్నది. కడచిన డిసెంబరు మాసమున జరిగిన ప్రదర్శనమున ఇచ్చటి కర్మాగారమున చేయబడిన గాజుసామాను ప్రదర్శింపబడెను. కాని అది విక్రయాగణమునకు పదివేల మైలలదూరములో నుండినది. మాయెదులునుండు నివేదికమున త్రెస్లరుగారు గాజు ఊరుపనివారే దొరకలేదని ముగించుచున్నారు. ఎట్లైనను పెన్సిల్లు ఒకదానికి వచ్చినందులకు రంగులలో నిమత్సాహమే తన పనిగా పెట్టుకొనియుండిన మార్పుడనుగారు కాగితమున నుత్సాహము చూపుచుండినందులకును సంతసిండుచున్నాము. అచిరకాలమున నివి రెండయినను విజయవంతములైనవని విందుము గాకయని నమ్ముచున్నాము. ప్రభుత్వమువారు వ్యయమునకు వెనుకీయక పరిశ్రామిక శాఖను నడిపించి ఆశాఖకు బలంబునసూర్తురేమో చూడవలసియున్నాము.

ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు

నిఘంటు నిర్మాణము

ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు వారి సభ అక్టోబరు 21వ తేదీన సమావేశమైనప్పుడు నిఘంటు నిర్మాణ విషయమున కొంతపని జరిగినది. నాటికార్యనివేదికము నేటిదినము మాకందినది. సాహిత్యపరిషత్తేర్పడిన యైదేండ్లకు ఆ పరిషత్తు యొక్క ప్రథమోద్దేశము నెడల నీ మాత్రము కార్యపరత్వము కాన వచ్చుటయు శుభసూచకమే. ఏలయన, మధ్యకాలమున నీమాత్రమైన హెచ్చిరిక దోషలేదు. సాహిత్య పరిషత్తు వారు—ఏకాగ్రము చేతనైన నేమి—మేల్కొనినా రను సూచన యుండటం తోషదాయకము. మేలు కొల్పునకు కారణభూతులైన ఉదారపురుషులు ఆంధ్రాంకము కృతజ్ఞతకు పాత్రులు. ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తు మేల్కొనిన మొదటిదినములలోను తగినంత చురుకుదనము చూపుట లేదేమోయని యచమాన పడుటకు కార్యనివేదికమున చిన్నెలుండుట కొంత విచారకరము. పాఠకుల కొరకు ప్రకటించి, పండితుల కొరకు ప్రకటించి, మాదిరి పుటలబంపి అభిప్రాయముల చెప్పించి, ఇన్ని చేసి యిప్పటికి సాహిత్య పరిషత్తువారు అయిదుగురు పాఠకులను నియమించుట మాత్రముతో తృప్తిపొందినారు. వీరివని ఈ క్రింది తీర్మానమున సూచితమై యున్నది.

‘నిఘంటువు నిమిత్తము పరిశీలించవలసిన గ్రంథముల పట్టిక ఏర్పడినప్పటికి పాఠకులలో నొక్కొక్కనికి గొన్ని గ్రంథముల నేర్పరిచి ఈయవలయును. పాఠకు లాయా గ్రంథములందును పదములన్నిటి నెత్తివ్రాసి ప్రతిపదము నెచ్చట నుండనో తెలియు నూహనచేసి వారు చదువు గ్రంథముల నొక్కొక్కదానికి నకారాదిపట్టిక సమకూర్చవలయును? పాఠకులు కొంతకాలము పనిచేసిన పిమ్మట గాని పండితులు పనిచేయుట కవసరము ఉడు. కావున పండితులను నియమించలేదని కార్యనివేదిక పలుకుచున్నది. ప్రతిపదమును ననేకులు కావ్యకర్త లుపయోగించి యుండుదురు. అందరియుపయోగముల సూచించు సాధన మనసరముగాని గ్రంథగ్రంథమునకు నకారాది యవసరముగా మాకు పోచుటలేదు. పని రెట్టింపగునేమో యని మాజంకు. ఈజంకు మాకు కలిగియుండదు. గాని నాలుగుదినములు ముందుగా పండితులను బెట్టిన నేమియో నష్టమగునను జంకు పరిషత్తువారికి కలిగినట్లే మాకును నీజంకు పొడగట్టుచున్నది. పండితులు లేక — ఇతర సాధనము లున్న ప్రా లేవ్రా మే మెరుగము—తగిన ఆంగ్ల ద్రావిడ భాషా పరిచయముగల సహాయకులు లేక ముఖ్య సంపాదకులు మాసములకొలది ఊరక గోళులు గిల్లికొనుచు కూర్చొనవలసినదేనా ఏమి యనుట మమ్ము బాధించుచున్నది. పాఠకులను నియమించుటకే పరిషత్తు సమావేశము కావలసినట్లెనే పండితులను ఇంకను ‘వైదజ్ఞా యద్యోగులను నియమించుటకు సమావేశము వలదా? అప్పుడు మరికొంత యాలస్యమా? అదిపోనిండు పాఠకులు వ్రాయు పదముల కర్థములు పండితులేకదా వ్రాయవారు? వారు మరల నామా ఘట్టములను ప్రతిమాటకును చూచుకొన వలదా? అట్టి యెడ వారే పదములను వ్రాసి అర్థములను సూచించి యుండవచ్చును. మధ్యనపాఠకు లేల వచ్చిరి. మాకుంజూడ పరిషత్తువారు ఎక్కువ కార్యనిర్వాహక స్వాతంత్ర్యమును అనేకుల నెత్తిపైనిడినట్లు తోచుచున్నది. పరిషత్తువారు స్థూలముగా సూత్రములు నిర్వచింపవలసినది. సూక్ష్మసూత్రముల నిర్ణయమునకు ముఖ్య సంపాదకులతో మరి యొక్కరినో ఇరువురనో చేర్చి పనిజరుపు వలసినది. సూత్రము లేర్పడిన పిదప

కార్యనిర్వాహణ మంతయు ముఖ్య సంపాదకులకు వదల వలసినది. వాణిసహాయులన్నిటిని సామాన్యముగా నంగీకరించుచు కార్యనిర్వాహణభార మంతయు వారిపైని డ వలసినది. వారికి సలహాసంఘములుగా నొక్కొక్క విషయమున నొక్కొక్క యువ సంఘము నేర్పరచి యిచ్చినను నుపయోగమే. ఇట్లుగాక ప్రతి స్వల్పవిషయమును పరిషత్తు నిర్ణయించుకొనునేని పనిసాగుట దుర్బలము. మాయెదుటనుండు కార్యనివేదికములోని ఇంకొక్క యంశంబును చిత్రప్రకృతికలచై తోచుచున్నది.

‘నిఘంటుకార్యమునకు నియమించబడిన సాక్షికాల్నికో ద్యోగుల లెక్కనను దాముచేయు నిఘంటుకార్యమునకు బ్రతిబంధము కలిగించెడు స్వకార్య మేదియు చేసికొనరాదు. వారుచేయు స్వకార్యము నిఘంటునిర్మాణ ప్రతిబంధకమునకు నో కాదోయని తీర్మానించుట నిఘంటునిర్మాణసంఘమువారి పనియైయున్నది.’

ఈ నిబంధనకు బ్రహ్మశ్రీ వేదము వెంకటరాయశాస్త్రి గారు సమ్మతించలేదట! వారి కారణములు మే మెరుంగముకాని సమ్మతించక పోవుటగో మాత్ర మధ్యములేక పోలేదు. నిఘంటువు పనికవచ్చువారు సర్కారుద్యోగులుగలకు వచ్చువారివలె వేరు రుచులు ఆశలులేనివారు కాదు. సారస్వతాభిమానము కలిగి కవిత్వము వ్రాసికొనుటకో గ్రంథరచన యొనర్చుకొనుటకో అలవాటుపడినవారు. స్థితియందు పేదలైనను మతియందు మహత్త్వముగలవారు. ఇట్టి వారిని నిరోధించుట యనిన వారి వికాసమునే నిరోధించుట యగును. కార్యనిర్వాహకుడు ఫలానావారినలన పని సాగుటలేదనిననో వారి సంగతి యాలోచించుట తమ కార్యముగాని తామే లోపాన్వేషకాధికార ముంచుకొనుట పరిషత్తువారికి కార్యదృష్టి కాదు. కార్యనిర్వాహకునకు గాని పనివారలకు గాని ఆత్మగౌరవ ప్రాజ్ఞావంబునుగాదు. కార్యనిర్వాహణ సారశ్లోబునకును ననుకూల మనరాదు. ఇట్టి స్వల్పలోపములు సర్వకార్యాటకములగుం గావున ఉదార దృష్టిమై పరిషత్తువారు లోచించియుండిన బాగుండును. నిఘంటు నిర్మాణ కార్యాలయమునకు కార్యకాలమును నియమించి ఆకాలమున అచ్చటి యద్యోగు లితర కార్యముల పొంత బోరా దని కార్యనిర్వాహకునిచే ఉపనిబంధన ప్రకటించి యుండిన బాగుండును. ప్రస్తుతపు తేర్పాటు ఫలప్రదముకాక పోగా అనవసర ఘర్షణలకు దారితీసి పనిచేయువారి కుత్సాహము కుంటువడుటకు కారణభూత మగునేమో యని జడియవలసి యున్నాము. ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు నుదార బుద్ధిని మేల్కొలిపిన మహనీయులు ఎక్కువ జాణ తనంబున పరిపూర్ణత్వమును సంపాదించ వచ్చునను భ్రమలోపడి పనియే సాగని పరిస్థితుల గల్గింపక ‘ఒక్క తెన్నున పనియెంచజాలును, మరి పిదప సంస్కారములు చేయుదురు లేకుండరు, సంపూర్ణత్వము ఎప్పటికివచ్చిన నప్పటికేరానీ’ యను సంతృప్తితో పాటుపడి నిఘంటు నిర్మాణమును నిజమగు కార్యాధారముల పైనిడి శుభారంభంబు కావించుదుగాక యని నమ్ముచున్నాము. కొంత బరువును తమపై నెంచుకొనితర్క వేదాంతవ్యాకరణశాస్త్రములందలి పారిభాషికపదములపట్టిక అర్థములతో సిద్ధముజేయించి పంప నియ్యకొనిన మొక్కిపాటి సుబ్బారాయడు పురాణం పండు మల్లయ్యశాస్త్రిలుగారెలును ఆయుర్వేదపక్షమున నిట్టి పట్టికనే సిద్ధముచేయింప నిశ్చయించిన నైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారును వంద నియులు.

కీర్తి శేషులైన వి. గోపాలాచార్యుగారు.

గోపాలాచార్యుల వ్యాసవాదవిషయం దుండిన యాది నహస్తి గోపాలాచార్యులవారు కడచిన రెండవతేదీనాడు స్వగృహులైన వినుటకు మిక్కిలి చింతించుచున్నాము. వర్తమండలమునందలి ప్రజాహిత తీవ్రనకాభలకు దేనికి సాహాయ్యము కావలసియున్నను అట్టి సాహాయ్యము లేవక ఇచ్చు వారలలో వీరు ప్రముఖులై యుండిరి. దత్తమండలము లంతటిలోను ప్రభువుమున నొసంగబడిన తాలూకాబోర్డు అవధికారాభ్యుత్పత్తుకు వీరే యర్హులుగా తలంపబడి రనిన వీరి యోగ్యత కులభయగా కళ్ళము కాగలదు. సామగ్రియున జనరంజకత్వమున వీరినిమించినవారు దత్తమండలముల నెందరో యుండలేదు. చదువునను పీ రెవరి యెండ్లయినను మించినవారు కాదు. వీరు పాఠ్యాలుగా నున్న యువకుడు వీరి నెరింగిన కన్యలును వీరు వక్షిలు పదవి చేరినపిదప వీరి నెరింగిన సామాన్య జనంబులును వీరి సౌభాగ్యంబులు అసామాన్యంబని నిశ్చయముగా బల్కుగలరు. ఇట్టి వీరి పనలోకప్రాక్షిక మారితేభి కుడు వ్రాయునీలి గోపాలాచార్యుల మే ముఖంబునది కాదు. దత్తమండలము లన్నియు నని గ్రహింపదగియున్నది. దత్తమండలముల మూలకముగా నాంధ్రమాతయు ఈపుత్రు వియోగంబునకు కగదు ననుటకు సంయమము లేదు. గోపాలాచార్యుల పుత్రునకును కుటుంబమునకును దత్తమండలవాసుల పక్షమునను ఆంధ్రావనిపక్షమునను సామభూతిని జేయుపును జేహమును నిడిచి చనిన ఆత్మకు శాంతియగును గాక యని వైశమును ప్రార్థించుచున్నాము.

అమెరికా అధ్యక్షు డదవి

న్యాయార్థు, నవంబరు 6:—రాజనీతిజ్ఞులమని చెప్పుకొనువారు కొందరు విదేశ విషయములను గురించి వ్రాయు వ్రాతలు సమంజసముగ లేవు. ప్రభుత్వాన్ని రేకుచుండగ ప్రాముల నెగరజేయుట యగుచున్నది అని డాక్టరు విల్సనుగారు రిని. విదేశ సుంకములను గూర్చి అధ్యక్షు తిద్దన నుడిగిరి ఇతరదేశములకును అమెరికాకును కార్మికవ్యయమునందు గల తేడానైనను అమెరికావారు విదేశవస్తువులపై పన్ను విధింపకున్నచో అమెరికా పనివాండ్లు పోటికి నిలువలేని హ్యూసు గారినిరి.

పోలండు స్వరాజ్యము

లండను, నవంబరు 6:—పోలంకును ఆస్త్రియావారు స్వరాజ్యము నిచ్చుట యుద్ధావశ్యకతవలన కలిగినది. మరియు విడి రహస్యపోలంకుకు మాత్రమే యిచ్చబడినది. కాన వారి కివలలో పదబోరని తోచుచున్నది. వారి ఆస్త్రియా జన్మని నేనలో చేర్చుట కీయుక్తిపన్నబడినది. పోలంకునుండి 7 లక్షల మందిని నేనలో చేర్చవలెనని జనంబు హిండునుగ్గ గా రికిల కోరిరట గాని గ్రాండు డ్యూకు నికలసుగారు పోలంకు కంతకును స్వరాజ్యమిచ్చెనని వెనుకనే ప్రకటించిరి.

ఎక్స్ప్రెసు పత్రిక

బాంకిపూరు, నవంబరు 7:—బిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు రాక్షేపించిన వ్యాసములను ప్రకటించినందులకు పత్రికా సంపాదకుడు సంతాపమును తెలిపినందున పాట్నా బిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు డిక్టరు రద్దయిరి.

బాలీచాలా పార్టీ నాటక సంఘము.

బాట్టలపురులో నున్న సరస్వతి సంఘమునకు చేరిన సరస్వతి బాలికాపాఠశాల సహాయము కొరకు ఈ నెల 10-వ తేదీ శుక్రవారమునాడు రాత్రి 9-30 గంటలకు “రామ లీలా” నాటకమును ప్రదర్శించెదరు. బాట్టలపురు విద్యార్థుల కోవెల వీధిలో 45-వ గృహముననున్న పాఠశాల డైరెక్టరుల చే మంగళవారము నాటినుండియు టిక్కెట్లు విక్రయింపబడును.

మ.రా:—విద్యార్థులకు మాత్రము తక్కువ టిక్కెట్లు ఇయ్యబడును.

ఆంధ్ర సరస్వతి గ్రంథాలయ వాణికోత్సవము:—ప్రభు బంగోలు తాలూకా గ్రంథాలయసభా సంవత్సరమున చిరుకుర్తి గ్రామములోని ఆంధ్రసరస్వతిగ్రంథాలయ ప్రభు వాణికోత్సవము ఈనెల 18-వ తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము ఆంధ్ర పత్రికా సంపాదకులు, శ్రీయుగ గాడిపల్ల జూనియర్స్ డియరీ పంతులు ఎం. పి. గారి యాధిపత్యము క్రింద జరుగగలను. గ్రంథాలయముల కార్యనిర్వాహకులు, అభిమానులు, వాణికోత్సవమునకు విచ్చేయ ప్రార్థితులు అని చిరుకుర్తినుండి కోటు నువరావరెడ్డి సుంకర సుబ్బారెడ్డిగార్లు వ్రాయుచున్నారు.

బరోవా మహా సంగ్రామము

అర్ధాను ఆర్ధంబరీసుల మధ్య మిత్రమండలి యుత్సహించుట

గ్రీసుస్థితి నెమ్మదిగ చక్కబడుచుండుట

వెర్దను రంగమునందలి ప్రదేశమంతయు మరల పరాసువారి వశమగుట

0000000000000000

పోలండుస్వరాజ్యము—వేలమో-ఎరయో.

(రైటరు ఏ జె స్సీ.)

ఇంగ్లాండు

నూతన ఢిల్లీనగర నిర్మాణము.

లండను, నవంబరు 6:— నూతన ఢిల్లీనగర నిర్మాణ విషయమున ఇండియాదొరతమువారికి సలహానిచ్చుట కేర్పడిన సంఘమువారి పనిమీద ఇండియాకు వెళ్లనున్న ఎడ్విను లుట్సుస్సుగారికి శ్రీజార్జిచక్రవర్తిగారు సేదబుద్ధుల మొసంగిరి.

జనపనార వస్తువుల ఎగుమతి

లండను, నవంబరు 6:— జనపనార వస్తువులను కొను టకుగలిగిన యిట్లుంది తొలంగుటకు దొరతనమువారికి కావలసి నంత సరుకును దండి యంత్రశాలల వారే అందించవలెనను వెనుకటి ఏర్పాటులనే మరల నవలంబించుట మంచి మార్గము. ఇండియా ఎగుమతి పన్నును ఇవ్వవలసిన కేవునకును యిచ్చు బడుమన్న కేవునకును (దొరతనమువారి సరుకుకు మాత్రము, తేడాలును ముజరాపుచ్చుకొనదగునని టైముస్ పత్రిక వ్రాసినది.

ఒక జర్మనుప్రేమరు మాట్లాడు వచ్చుట.

లండను, నవంబరు 6:—“అనటోలియా” అను జర్మను ప్రేమరును ఒక బ్రిటీషుయుద్ధనౌక మాట్లాడు లాగుకొనివచ్చి నది. “ఉల్లా” అను ఒక డెన్మార్కువారి నావను జర్మనులు పట్టుకొని స్వీనిమెండిరేవుకు తీసికొనిపోయిరి.

జర్మను యుద్ధనౌకను టార్పెడోతో కొట్టుట

లండను, నవంబరు 6:— డెన్మార్కు తీరమున నౌక జలాంతర్గామి యొకజర్మను యుద్ధనౌకపైని టార్పెడోను వదలగ నది తగిలినది. నష్ట మెంతకలిగెనో తెలియలేదని నౌకా దళాధికారులు ప్రకటించిరి.

మరణము.

లండను, నవంబరు 4:—క్లాసుమారిసు ప్రభువుగారు మృతికొందరి.

సేనల హక్కులు.

లండను, నవంబరు 5:—మెసపొటేమియా ఈజిప్టు రంగములలో నున్న భారతీయసైనికుల కియ్యబడుచున్న యుద్ధరంగభృతిని ఏడెను. మేకులలోనివారి కేల యిచ్చుట లేదు. ఏథెన్సులో రోగపడిన యుద్ధ్యులకు సిక్కులీవు యియ్యక ప్రివీలేజీలీవు పుచ్చుకొనవలెనని ఏల నిర్ణయించుచున్నారు. ఏథెన్సులోని యుద్ధ్యులకులన ఆదాయపు పన్ను సేల పుచ్చుకొనుచున్నారు. ఇండియాకు తప్ప ఇతరస్థలములకు వారి యుద్ధములను పోటీజేలేకుండ యేల పంపుటలేదని పార్లమెంటుప్రజలసభలో కల్పలు ఏట్లుగా రడిగిరి. తనకేమి యను తెలియదనియు విచారించెన ననియు ఛేంబర్లెనగారు చెప్పిరి.

ఫ్రాన్సు

శత్రుకందకముల ముట్టడి

లండను, నవంబరు 6:—ఈమధ్యాహ్నము 5:30 దగ్గర ఫ్రాన్సుగారి కిట్లు ప్రకటించిరి:— గ్రాల్లీపుట శత్రువులు తీవ్ర ప్రయత్నములు చేసి ప్రతియుద్ధమునకు బట్టిడి వాల్క్వోకారు ఫ్రాన్సులోని కొంతభాగము నాక్రమించిరి. ఇబోఫ్స్కుగారు ముందు ముఠాలోనివారు వ్యూహము వర్చిరి. ఆర్మీకొరిమి మిత్ర సైన్యములను మేము ఘోరవిజయముగా శత్రు కందకములకు ముట్టడించితిమి.

సోమునదిపైని కందకములు

పారిసు, నవంబరు 6:— నిన్నటిరాత్రి యిట్లు ప్రకటించబడినది:— సోమునది కుత్తరమున మేమనేకస్థలము లందు ముందుకుబోయి ట్రాక్స్టాయ్కి దక్షిణముగా సెయింటు పియర్ వాస్టు అడవివఱకు విజృంభించితిమి. లాబోఫ్స్ సెయిలీ సెయిలీ సెయిలకు నడుమను మనపంపులను ట్రాక్స్టాయ్ వైపు ముందుకు జేర్చితిమి. సెయిలీసెయిలకు తూర్పున నొక కందకమును బట్టుకొంటిమి. సెయిలీసెయిల గ్రామములో చాలభాగము మా వశమైనది. అక్కడ నుండి సెయింటు పియర్ వాస్టు అడవిని మానుప్రక్కలనుండి ముట్టడించుచున్నాము. అడవియు త్తరపు భాగమును సంరక్షించుచున్న మానుకందకములను మేముజయించి వైర్యతీదిశసరిహద్దులుగల శత్రుప్రదేశముల నాక్రమించు కొంటిమి. ఈప్రాంతమునందు తీవ్రమగు యుద్ధము జరుగుచున్నది. శత్రువుల ప్రతియుద్ధము లన్నియు భగ్నపఱుప బడినవి. మేము 522 మంది ఖయిదీలను పట్టుకొంటిమి. డోమాంటు ప్రాంతమునందు తీవ్రమగు ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది. వాస్ గ్రామమంతయుమావశమైనది.

పరాసు విజృంభణము.

పారిసు, నవంబరు 5:— ఈమధ్యాహ్నము యిట్లు ప్రకటించబడినది:— లాబోఫ్స్ సెయిలీ సెయిలీ సెయిలకు నడుమను మేము ముందుకు సాగితిమి. రాత్రిపూట సెయిలీ సెయిలనుండి సెయింటు పియర్ వాస్టుఅడవివఱకు మనస్థానములను శత్రువులు ముట్టడించిరి. ఉత్తరమునను పశ్చిమముననువారి ప్రయత్నములు విఫలములయ్యెను. కాని అడవికి వైర్యుతిదిశనుగల కొంతస్థలమును సెయిలు సెయిలగ్రామమును శత్రువులు మఱల నాక్రమించిరి.

డెంటుపునద పీఠంగియుద్ధము జరిగెనుగాని పరావిదళ యుద్ధము జరుగలేదు.

డెన్లపు పరాసువారి వశ మగుట

లండను, నవంబరు 6:— కెన్డెసుయొక్క 8 నెలలు పోరి జర్మను నాక్రమించిన ప్రదేశ మంతయు డెన్లపు పట్టుబడుటతో మరల పరాసువారి వశమైనది.

సోమురంగమున ప్రబల వర్షము

లండను, నవంబరు 6:—వర్షము విస్తారముగ నుండుటచే యుద్ధమున కాటంకము కలిగినదిగాని ఫిరంగులు హెచ్చుగా కాల్బబడినది యిరుపిడులవారును ప్రకటించిరి. ఆర్మంటీరిసు మొదలు అర్ధానువరకును 30 మైళ్ల పొడుగు ననుగూడ బ్రిటీషువారి ఫిరంగులు ప్రేలుచునే యుండెను.

ఇటలీ

కాన్స్టెంజ్మిజ్జపై ఇటలీ వారగ్నినివర్షించుట

లండను, నవంబరు 5:— ఇటలీవా రిట్లు ప్రకటించిరి:— కాన్స్టెంజ్మిజ్జపై కాన్స్టెంజ్మిజ్జపై శత్రు ప్రయత్నములను వ్యర్థ మొనర్చితిమి. కాన్స్టెంజ్మిజ్జ పురముమీదను మేము శతభక్తులను ప్రయోగించి 50 మంది ఖైదీలను పట్టుకొని అనేక స్థానములలో మనపంక్షిని బాగుపఱచుకొంటిమి.

ఇటలీరంగమున ప్రతికూలస్థితి.

లండను, నవంబరు 6:—ఈరంగమున వర్షము పొగ నుండును గూడ చాల హెచ్చుగా నున్నది. ఆస్ట్రియావారు మ్రెంటినోలో దండెత్తుచున్నారు. అడవి నొకభాగంబరీసువారు తలపడి యొడిరి.

రుష్యా

వార్సాగవర్షరుజనరలు ప్రకటన.

ఆంప్రగాము, నవంబరు 5:— పోలండునకు స్వాతంత్ర్య మిచ్చి కుటుంబ పారంపర్యముగా ననుభవంపగల రాజు నేర్పఱచుటకును, పోలండుకు జాతీయసేనను నిర్మించుటకును ఆస్ట్రియాను జర్మను చక్రవర్తి లంగీకరించినదియు, ‘కొంతకాల మైనపిదప సరిహద్దులను నిర్ణయించుదుమనియు పోలండు గవర్నరు జనరలు ప్రకటించెను.

గ్రీసుదేశ స్థితి

జాతీయసేనకును, రాజసేనకును యుద్ధము.

ఏథెన్సు, నవంబరు 5:— ఎకాటెర్సీలోని వెనిజలస్ సేనతో బోరి వారిని దటిమివేయుటకు క్రొత్త సేనలు పంపబడుచున్నవి. తటస్థసీమ నింకను సేర్పాటు చేయనందున థెస్సాలీ నుండి సేనను మార్పుట నిలిపివేయబడినది.

బాల్కను

పరాసు పతాకము

ఏథెన్సు, నవంబరు 5:— కరాబనీలో గ్రీసునౌకలపై పరాసుపతాక మెత్తబడినదని తెలుపబడినది.

మిత్రమండలి సేనలు

ఏథెన్సు, నవంబరు 5:— ఏకాటెర్సీవద్ద ప్రాణనష్ట మేమియు గలుగకుండునట్లు చేయుటకు మిత్రమండలి సేనలు ఏకాటెర్సీ పురమును జేరినవి.

మిత్రమండలి కోరికలను గూర్చిన చర్చ.

లండను, నవంబరు 5:— గ్రీసురాజుగారును మంత్రులును కక్షనాయకులను గ్రీసు నౌకలను మిత్రమండలివారి వశమొనరించుటను గూర్చి చాలసేపు చర్చించిరి.

వెనిజలసు పాక్షిక సేన.

లండను, నవంబరు 4:— వెనిజలసు పక్షమువారిని రాజ ప్రభుత్వమువారు శిక్షించుచున్నారు. 25 గు రుద్ద్యగు లిపుడు కారాగారమున నుంచబడిరి. వెనిజలసు పక్షమువారు ఎక్సాటెరానీలో ప్రవేశించుటకు ముందు రాజుపక్షమువా లొకని నరికినది. వెనిజలసు పక్షమున చేరిన వారిని సేననుండియు నొకాదశము నుండియు తొలగించుట కొక యుత్తర వియబడినదని ఏథెన్సునుండి తంలివార్త వచ్చినది.

రుమేనియావారి దీక్ష.

లండను, నవంబరు 5:—బుఖారెస్టునుండి టైముస్పత్రికకు వచ్చినతంలివార్తప్రస్తుతమున్న దీక్షతోనేరుమేనియా వారు పనిచేసినచో చాలవారములవరకును శత్రువులు దేశమధ్యమునకు రాజాలరు. అప్పటికి సీతకాలము సమకూడి యుద్ధ మంతరింపగలదు. రుమేనియావారు చాల పట్టుదలతో నున్నారు. ఆస్ట్రియా జర్మను సేనల యొత్తిడి ప్రస్తుతము ఆలటులోయలో హెచ్చుగా నున్నది. స్థితి చాల అనుకూలముగ నున్నదని ప్రధానశిబిరమునందున్న క్రొత్తరష్యారాయ బారి జనరలు ఖైదీపుగారు వ్రాసిరి.

రుమేనియా లాభనష్టములు.

లండను, నవంబరు 6:—రష్యావా రిట్లు ప్రకటించిరి:— ప్రహోవా లోయయందు శత్రువుల ముట్టడుల నన్నిటిని వ్యర్థ పఱచితిమి. కాని సాయంకాలమునకు శత్రువులు అజూగాకు వాయవ్యమునందు దహోమా కొండపైని కొన్ని కందకముల నాక్రమించుకొన గలిగిరి. డ్రగ్లావీల్లా ప్రాంతములందు శత్రువులు సలిపిన ముట్టడులన్నియు వ్యర్థమయ్యెను. వల్కను కనుమవద్ద మే మింకను శత్రువులను వెంబడించుచు తరుముచున్నాము. ఖైదీ లనేకులు పట్టుపడిరి.

వల్కను కనుమ యుద్ధము.

శత్రువులు వెనుకకుపోవుట.

లండను, నవంబరు 5:—రష్యావా రిట్లు ప్రకటించిరి:— ట్రాన్నిచ్చేనియాలో ఆజ్ఞాలోయయందు శత్రువులు సలిపిన ప్రయత్నములన్నియు వ్యర్థమైవచ్చి, వల్కను కనుమయొద్ద కొమేనియనుల యొత్తిడినవన శత్రువులు టైరముఖముగా వెనుకకు పోవుచున్నారు. రుమేనియాన లనేక ఖైదీలను యుద్ధోపకరణములను పట్టుకొనిరి. డోబ్రుజాలోరంగమునందు మార్పులేదు.

ఆస్తియనులను వెనుకకు తరుముట.

లండను, నవంబరు 5:— బ్రాసోకు తూర్పున రుమేని యావారు మరలతలపడి ఆస్తియావారిని రెండుతావులలో 2 కి లోమీటరుల వరకును వెనుకకు దోలిరి.

జర్మనీ

జర్మను నౌకాదళమువారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 5:— అక్టోబరు 23 వ తేదీని బిగ్గందుకు ప్రశ్నిమమును ముంచబడిన యొక చిన్న ఆంగ్లప్రేమరు క్రూసరని జర్మనులు ప్రకటించిన ప్రకటనమును ఎడ్మిరాల్టీ వారు ఖండించిరి. ఈ చిన్నప్రేమరు జెనిస్టా యనునది. క్రూస రుకాదు. దీనిని గోల్ఫ్వియతిను ఎడ్మిరాల్టీవారు 26 వ తేదీని ప్రకటించిరి.

రీచ్ ప్లాగ్ సభ

లండను, నవంబరు 5:—రీచ్ ప్లాగ్ సభ కీబ్రవరి 18 వ తేదీనాడు మరల జరుగును.

పర్వతస్థానములందు తీవ్రయుద్ధము

లండను, నవంబరు 6:—రష్యావారిట్లు ప్రకటించిరి. —తైర్నోపిజే సే నాముఖమునందును లిపిజ్జానరస్సుకుదక్షిణమునను తీవ్రమగు యుద్ధము జరుగుచున్నది. శత్రువులు శతభిన్నమును గురిపించిరి. మేము ప్రతియుద్ధములు సలిపి వారి ప్రయత్నములను భగ్నపఱచితిమి. కాని వారు లిపిజ్జానరస్సునకు తూర్పుననున్న కొండలమీది ముందు కందకముల నాక్రమించుకొనగలిగిరి. తీవ్రమగు యుద్ధమింకను జరుగుచున్నది.

ఆస్ట్రేలియా

ఉల్ఫ్రము గనులు

సిడ్నీ, నవంబరు 6:— ఒకచోట అగ్రమైలు వరకును ఆంగుళము మొదలు 4 అడుగులవరకును ఉల్ఫ్రములోహము కనబడినది. ఇంకను చాలభాగము పరిశీలించ బడవలసియున్నది. ఆస్ట్రేలియా దొరతనమువారు పరిశీలనకు తీర వొసంగిరని గనుల శాఖాధికారి తెలిపెను.

ఆస్ట్రేలియాలో ఉల్ఫ్రము.

లండను, నవంబరు 6:—గత 18 నెలలలోను 62 టన్నుల లోహము తీయబడినది. చాల క్రొత్తగుట్టలు తీర భాగమున కనుగొనబడిన వని సిడ్నీనుండి వార్త వచ్చినది.

ఆస్ట్రేలియాలో నిర్బంధ నైనికశాసనము

మెల్బోర్ను, నవంబరు 6:—కార్యకవాదులను సమావేశ మొనరించుటకు హక్కునుగా రేపరచిరి. ఇంతవరకు నియోజకులలో 1080000 మంది ప్రతికూలముగను 1007000 మంది అనుకూలముగను వోట్లనిచ్చిరి. వోట్లొకకు ప్రాక్తికాతేను.

టర్కీ

బ్రాసాయందుధరలు.

కరాచీ, నవంబరు 6:—బ్రాసా మిలిటరీ గవర్నరు గారు బ్రాసానగరమున భోజనసాయుగ్రీ వంటచెరుకుల ధరలను తురపాలకసంఘమువారు నిర్ణయింపవలయునని చెప్పిరి. ఈ ధరలకు మించి వర్తకులు వస్తువులయ్యునెడల వారిని శిక్షించెదరు. ఆస్టివారికి 500 రూపాయలవఱకు జాల్మానావిధింపబడును.

అమెరికా

అమెరికనుస్త్రీమగు ముంచబడుట.

లండను, నవంబరు 5:—“లాండో” అను అమెరికా వారి స్త్రీమరు నౌక సముద్రాంతర్గామి ముంచినది. దానిలోని వారిలో 81 మంది రక్షింపబడిరి.

గూరిమన్ దీవి యుద్ధ సహాయము

లండను, నవంబరు 4:— ప్రభుత్వ సంఘమువారును చక్రార్ తోటలవారును కలసి సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారికి 10 లక్షల రూపాయల నొసంగిరని మారిమన్సుండితంతివార్త వచ్చినది. దీనితో విమానములను గొందురు.

దేశీయ తంత్రీవార్తలు

(0) (మా విశేషకుల వద్దనుండి)

సింలా

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్త

సింలా, నవంబరు 4:—2 వ తేదీగల ఈక్రింది తంతివార్త హిందూజేశ కార్యదర్శిగారినుండి రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చినది:— ఆంగ్లరంగము:— ఆంగ్లములు పరాసులును గలసి లాబోపుకు తూర్పున శత్రువులను ముట్టడించి కొంతస్థలమును జయించిరి.

పరాసు రంగము.

ఆ వైపుననే పరాసువారు ముందుకు సాగి రెండు కందకములను పట్టుకొనిరి.

సెయిలీ సెయిలీలునుండి పరాసువారిని దటిమి వేయుటకు శత్రువులు ప్రయత్నించి భగ్నమనోరథు లైరి. సెయిలీసెయిలీ ఆగ్నేయమున పరాసువారు ముట్టడిసలిపి కొన్ని శత్రుకందకములను పట్టుకొనిరి. కాలయానము తోడపడినందున ఫిరంగులు బాగుగా పనిచేసెను.

రష్యారంగము.

బ్రెజ్జానీకి దక్షిణమున తీవ్రమగుయుద్ధములు జరుగుచున్నవి. ఒక చోట రష్యను సేనలు వెనుకకు నెట్టివేయబడిరి. మొత్తముమీద శత్రుముట్టకు లన్నియు ప్రోసివేయబడినవి.

గొమేనియా రంగము.

తమ స్థానములను నిలుపుకొనుచు జూలొలోయందు శత్రువులను వెంబడించుచు 606 మంది ఖైదీలను పట్టుకొనిరి. డొబ్రుజా రంగమునందు మార్పులేదు.

బాల్కనురంగము.

రంగమునందు విపరీతముగా వర్షము కురియుచున్నను బ్రిటిషువారు ఘోషానదివై బొరాక్ జిమా, వ్రెసెనిక్, కులీ యను స్థలములను పట్టుకొనిరి. బల్గేరియనుఖైదీ ల నేటలు పట్టువడిరి.

II

3 వ తేదీగల ఈతంతివార్త ఇండియా మంత్రిగారి యొద్దనుండి వచ్చినది.

ఆంగ్లపరాసు రంగములు.

వర్షము విపరీతముగ నుండెను. లిబోపును సెయిలీ సెయిలీసెయిలీకు నుధ్య పరాసువారు ముందుకు పోయి పట్టుకొనిన స్థానములను బలపరిచిరి. వెడ్డెరుంగమున నాకోటను వదలితిమని జర్మనులు ప్రకటించిరి.

ఇటలీరంగము.

కాల్సోరంగమున ఇటలీవారు రచస్కందము నారంభించి నవలై గొరి జియాకు తూర్పున నున్న మెట్టల వై నను కాల్సోయొద్ద వెలోనుకు తూర్పునను వారు శత్రువులను తలపడిరి. వారి పిరంగులు చాలచోట్ల శత్రుసేనలను చెదర గొల్పెను. వారి పశుతులు తివాళీ సాను మార్చి తూర్పు వంపులలో గల కందకములను సోబరు కాల్సోదాపుననున్న మెట్టలను వెక్కిక కొండనుపట్టుకొని సెగేటికి తూర్పున 1100 గజములు ముందుకు పోయి బపచ్చియాసెల్లా కోస్తనీవినికాల్సోకు దక్షిణమున బాలచోట్ల శత్రుస్థానముల నాక్రమించి 4781 మందిని పట్టుకొనిరి.

రుమేనియా రంగము.

పశ్చిమమున రష్యావారు ఆస్టియాజర్మనీసేనను నిలువరించిరి. ప్రిటెలు డ్రాగోసెల్వాలోరంగమునశత్రువులు తలపడగ వాకోడించి జుయలును పశ్చిమమున పాకోలిరి డమరువా స్సారుకు వైరుతిని 6 మైళ్లలోనున్న క్రొత్తస్థానములను బ్రిటిషువారు బలపరుచుకొనిరి.

రష్యారంగము.

స్టాకడునదికి వడనుటనున్న రష్యావారిముందు కందకములను శత్రువులు పట్టుకొనిరి. కాల్సోధియనులలో కాల్సూలు కొండకు పడకుట శత్రువులు తలపడగా రష్యావారు కోడించిరి.

III

సింలా, నవంబరు 6:—4 వ తేదీ గల ఈక్రింది తంతి వార్త హిందూజేశ కార్యదర్శిగారియొద్దనుండి రాజప్రతినిధి గారికి వచ్చినది:—

ఆంగ్ల రంగము

నెడికోరునకు తూర్పున బ్రిటిషువారు కొక కందకమును బట్టుకొనిరి. శత్రువులు ప్రతియుద్ధమునలపి యోడిపోయిరి.

రష్యా రంగము.

నూతనముగా స్టాకడు నది పశ్చిమమున శత్రువు లాక్రమించుకొనిన కందకములనుండి రష్యనులు వారిని తఱచివేసిరి.

పరాసు రంగము

పరాసు పదాధిపతీ వానకోటను సమీపించి విశేష నష్టమేమియు లేకయే దాని నాక్రమించుకొనెను. వెడ్డెరు చుట్టును గల కోటలన్నియు ముఖల మిత్రమండలి పరమైనవి. పరాసువారు రక్కడనుండి వానగ్రామపు ఆకలి సరిహద్దునకు బోయి యక్కడికొండ నాక్రమించుకొనిరి.

ఇటలీ రంగము.

ఇటలీవారు కాల్సోప్రథమువైతమ. యవస్కందమును సాగింపును వారికిక్రిబాక్ అను కొండకు తూర్పునను సెసిం కా కొండవద్దను కొంతస్థలము నాక్రమించిరి. వారు మఱి కొన్ని కొండలను పట్టుకొని అవవులనుండి శత్రువులను తఱచివేసి శత్రువు లెంత విపరీతముగ ప్రతియుద్ధములు సలుపుచున్నను తాము జయించిన స్థానములను వదలక 3488 మంది ఖైదీలను పట్టుకొనిరి.

గొమేనియా రంగము.

గొమేనియనులు శత్రువులను ముందుకు నాకుండ చేయుచు బ్రాసోకు ఆగ్నేయమున ముందుకుసాగి మజల హంగరీజేశములో బ్రవేశించిరి. డొబ్రుజా రంగమునందు మార్పు లేదు.

బాల్కనురంగము.

స్ట్రుమానదివై బ్రిటిషువారు ఎలిఫ్సానును పుగమును బట్టుకొనిరి. ఇది డెమిక్ హిస్సారుకు వైపున దిశచున్నది.

కన్స్టాన్టు ఋణము

సింలా, నవంబరు 6:—పోర్టు ఆఫీసుల మూలమున ఈ ఋణము నిచ్చుటకు వచ్చిన దశఖాస్తులు ఈ కన్స్టాన్టుమునకు 2300. వీరిలన లభించిన మొత్తము 3248300 రూపాయలు. దీనిలో 2392000 రూపాయలు నగదుగా ఈయబడినది. గత సంవత్సరము లభించిన 49,90,400 రూపాయలలో నూటికి 64 రూపాయలు నగదుగా నిచ్చిరి.

దక్షిణ హిందూస్థానము.

ఒక సెకండరీ పాఠశాల

ప్రధానోపాధ్యాయును బంధింపబడుట
పాల్నాటు జిల్లాలోని మండేరియొద్ద గల బోర్డు సెకండరీ పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయుడగు పి. వి. రాజు య్యరుగారు విద్యార్థులనుండి తీసికొనిన రు 594-0-2 జీతముల మొత్తమును స్వోపయోగమునకు వినియోగించుకొని ఒక సంవత్సరకాలము ఎవ్వరికిని దొంగక దాగిని యుండెను. ఇటీవల వారిని పట్టుకొనిరి. కేసు క్రమముగా జరుగును.

మలబారుజిల్లా విభజనము

మలబారుజిల్లా కలెక్టరుగారు గత శనివారమునాడు జిల్లా విభజనమునుగూర్చి ప్రభుత్వమువారు నూదించిన విషయములను జిల్లాబోర్డువారి ఎదుట పెట్టిరి.

బొంబాయి

కరాచీపోర్టు బ్రష్టిలు.

కరాచీ కేపునను పోర్టు బ్రష్టిలను బ్రిటిషు ప్రజలు కాని వారినండిగాని, స్వదేశీ సంస్థానపు ప్రజలనుండిగాని ఎన్నుకొనదగదని బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు నూదించిరి. కరాచీ బ్రష్టిల సంఘమువారునుల కంగకరించిరి.

బొంబాయి యంత్రశాలలవారు సమ్మెకట్టుట

బొంబాయి, నవంబరు 6:—గత వారమునందు కత్తి భాయ ఇబ్రహీంకంసెనీవారి నూలువడకు మలయందు పని చేయువారు తమ కెక్కర కూలి గావలయునని గమ్మె కట్టిరి. కంసెనీవారి కెక్కర లాభములు వచ్చుచున్నందున తమకు నెక్కర కూలి. గావలయునని పనివారు పట్టు పట్టి యున్నారని తెలియుచున్నది.

బొంబాయిలో మొహరం పండుగ.

బొంబాయి, నవంబరు 7:—సోమవారము నాడు (6-11-16)రాత్రి ఊరేగింపు తొందరలు లేకుండుననిగనది. నేడు మొహరంసెలవు. ఈవిడుగూడ గుమ్మటములు కేవలగాన వూరేగింపులేదు. శాంతియుగా కలవునెను ననివగలదు.

మొయిలు స్త్రీమరు.

బొంబాయి, నవంబరు 7:—గత నెల 20-వ తేదీ టపాల తో కేసరి హిందు నాక ఆరునాడయ్యునకు బొంబాయికి వచ్చినది. టపాలిండ్లు రుద్దాగ్నాయి 12-30. 1 గంటలకు బయలుదేరును.

కలకత్తాలో కాక

గత నెల 20-వ తేదీని లండనులో బయలుదేరి 26-వ తేదీ టపాలతో వచ్చుచున్న కలకత్తాలోనూనాక ఈనెల 6-వ తేదీ సోమవారము నాడు సోబ్రుసెకుకు వచ్చెను.

బంగళాము

“ఎక్స్ప్రెసు” పత్రిక

ధరావతు వృత్తపును దర్శనమయి
కలకత్తా, నవంబరు 6:— ధరావతును కట్టవలసినదని
పాట్నా జిల్లా మేజిస్ట్రేటు “ఎక్స్ప్రెసు” పత్రికకు వ్రాసిన
యొక పత్రము మరల రద్ద పరుచుకొనేనని భాంకిపూరు పి.లేఖ
కుడు ఆయన బాబుపత్రికకు వ్రాసెను.

హిందూ దేశపు తేయాకు

కలకత్తా, నవంబరు 6:— హిందూ దేశపు తేయాకు
తోటలవారు, లండను కిట్టు లెంతివాస్తవమి:— ఆస్సాము,
సిల్లిటు, కచార్, తూర్పుబెంగాలు ఆలులందు తేయాకు వ్యవసా
యము సాధారణముగా నున్నది. పశ్చిమబెంగాలు పంట
అత్యల్పము. దార్జిలింగునందు సామాన్యముగా గలదు.

డక్కా విశ్వవిద్యాలయము

కలకత్తా, నవంబరు 7:— ప్రస్తుతము డక్కా విశ్వ
విద్యాలయ స్థాపనోద్యమమును విరమించి మేనేజరు జిల్లాలో
క్రొత్త కళాశాలలను విద్యార్థిగృహములను ఎప్పుడును
యందును శిశువ్యాయాయమును వాణిజ్యవ్యాపార పరిభాషికు
అటవీకాడి కామ్రములను కథానమును నేర్పటయందును
ఆవిష్కరమును వినియోగింపవలె నను తీర్మానమును ము. కిశోర
మోహన్ దాదరిగా రుపసాదించుట కనుమతినై గోరిరి.

సిటిఆఫ్ నాగపూరునాక

ఈ నాక నిన్న (6-11-16) నిద్రాపతి (కలకత్తా) వచ్చి
నది. గ్లాస్కోవండి వచ్చుచున్న క్రాసుహిలు నాకను శత్రువులు
టూర్నమెంట్ కోట్టగా నాగపూరునాక గ్లాస్కోవంటిని ప్ర
యాణితులను గత నెల 11 వ తేదీని కాపాడినది. క్రాసు
హిలు నాకలో 118 గురు పరామ హైనితులుండిరి. 600 కించర
గాడిదలుండెను. వారిలో 55 గురిని నాగపూరు నాక కాపా
డినది. నిరుదానాగపూరు నాక యుద్ధప్రదీపనాక కపాయము
కలిగినపు డందలి ప్రయాణితులనుగూడ కాపాడినది.

వైలుబండి తొలగింపు.

కలకత్తా నవంబరు 7:— నేడుదయమున 7 గంటలకు
మిడ్నా పూరుగడ పీఠలక్ష్యములకు నడచు నాక గురుకుల
బండి పట్టాలనుండి తొలగినది. 11 గంటలకు దారి మరల
చక్కనడగలదు.

పంజాబు

సంయుక్త పరగణాలలో నిషాదవ్యములు.

అలహాబాదు, నవంబరు 4:— లెఫ్టినెంటు గవర్నరు
సర్ జార్జి షెర్వునుగా రియల విర్యవించిరి. ఈ సంవత్సరమాదాయ
ము 121 లక్షలకు తగ్గినది. 11 లక్షల తక్కువ- మహావాపు
వ్వులు కష్టముగ నుండుటచే చాటుమాటు బట్టల పరిశీలన
కర్తవ్యము కలిగినది. చాటుమాటు సారాజిత్తులను గురించిన
కేసులు 399 నుండి 688 కి పెంచినది. కొత్తను కేసులు తగ్గి
నవి. అరలు స్థానమున నరపరా తగ్గుటయే దీనికి కారణము.
ఇప్పుడు నవాబునుండి కొత్తను విస్తాముగావచ్చు చున్నట్లు
తెలియచున్నది. వ్యవసాయకేసులు పెంచుకొనే యున్నవి
కలకత్తా చీనాబర్యాలలో భరలు పెంచుకొను నుండుట యీ
వ్యాపారమునకు ప్రోత్సాహకరమును చున్నదిగాన శాఖవారు
తగిన శ్రద్ధలావహించెను.

ఉద్యోగములు

అలహాబాదు, నవంబరు 5:— ఆర్థిక శాఖాపంత్రి
మా తేబర్న యజ్జీగాను ఈ నెల 13 వ తేదీని మార్చేల్సునుండి
బాబులనెరి డిశంబరునెల మొదటివారమున హిందూదేశము
నకు వచ్చెదరు. ఆయన రాగానే ప్రస్తుత మీపని చూచుచున్న
హెచ్. ఎఫ్. హోవర్థుగాను - వాణిజ్య పరిశ్రామిక శాఖకు
కార్యదర్శిగ పని చేసెదరు. ఆ శాఖలో భాయపు కార్యదర్శి
మా. లోగాను పరిశ్రామిక సంఘమున చేరెదరు.

ఒక రాజుగారి యుద్ధవిరాళము

పంజాబు లెఫ్టినెంటుగవర్నరుగాను కంబొ సంఘము
నకునాగా, రాజుగాను వారికి విందునొసంగి యుద్ధవ్యయము
లకు గాను 5 వేల రూపాయల నిచ్చిరి.

బర్మా

బర్మా వార్తలు.

నెల వులు.

రంగూను, నవంబరు 7:— రాజప్రతినిధిగాను రంగూను
మాండలేనగములకు వెళ్లు డిశంబరు 1 - 6 తేదీలనరుసగా
ఆరెండు నగములలోను శలవుదినములుగా నుండుటకు లెట్టి
సెంటుగవర్నరు గా రాజ్యాపించిరి.

ఫిఫ్త్ కోర్టు

గురువారము నాటితో వీర్లు కాలపు శలవు ముగియును.
శుక్రవారమునాడు మరల ఫిఫ్త్ కోర్టు విచారణలు ప్రారంభ
మగును. పని చాలించుకొనిన సర్ హెన్రీ హార్టెలుగారి స్థా
నమున నియమింపబడిన వ్యాయమూర్తి కిల్లగా రానాను వ్యాయ
పకము నధిష్ఠింతురు. వ్యాయమూర్తి పార్లెలుగాను నెలవు
నుండి వచ్చిన పిచ్చుట వ్యాయమూర్తి ఆర్ యలగుగాను
మరల దొరతనమువారి వ్యాయవాది పనికి వెల్లెదరు.

యుద్ధనిధి.

బర్మా యుద్ధనిధి మొత్తమును రాజప్రతినిధిగా రచటికి
వచ్చినపుడు దేశీయులు సమర్పించెదరు. నేటివరకు రు
6,59,458 లు చేరినది.

పై నికులకు మంచినిరు.

యుద్ధమును జయము కలుగుటకు శత్రునాశనమును
బోధించుచు, జలాశయములను విషమిత్రములుగ నొనరింపవలె
నని ప్రత్యేకముగ నొక యువదేశమును కానుదక్కియ శుక్రనిధి
మొదలైనవి హెచ్చించుచున్నవి. ఇట్టిపట్టలనుండి రక్షణచే
గాక, రోగసంపర్క నివారణకారకు గూడ పైనికుల కిచ్చు
నీరు గురించి పుచ్చుకొనవలసిన శాస్త్ర గ్రంథ మిలితేదని చెప్ప
వచ్చును. గత బోయర్ యుద్ధములో తుపాకులవలన కలిగిన
హానికంటె నీటిదోషముల వలన కలిగిన యపకారము లధికము
లాయెను.

జలముచెడిన రెండలను, జలము వైజముగ మంచిది గాక
పోయినను ఎవరును విషమును కలుపనే నక్కరలేదు-అనేక రో
గములు సంక్రమించును. అందుకొరకు జలమును శుభ్రపరచు
జ్ఞానమును గ్రహించినవారిని యుద్ధభూమియందు ఆవిషయమై
నియోగించియున్నారు. విశాలమైన బోజాలలో శుభ్రపరచిన
నీటినుంచి గుర్రపుబండ్లవైనుంచి దీసికొని పోవుదురు. ఆ బో
జాలలోపల ఇసుక, బొగ్గులు పారలగానేసి యుంచెదరు.
నీటివ్యాపారవచ్చు నీటినుండి కొన్నిదోషములు పోయినను,
రోగకారణములైన క్రిము లుండవచ్చునని అనీటిని మరగపెట్టి
వజ్రాన్ని యిచ్చెదరు. శుభ్రపరచిన తరువాత గ్లాసులో పడు
వరకును నెక్కడను చేలిని తగల్పువలసిన యవసర ముండదు.
యుద్ధమున కివన్ని యవసరము గదా పా. జ.

వరదలు వస్తూలు

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున సేవకులుపబడిన సహాయనిధి
మూలు.
ఇదివరకు ప్రకటింపబడిన మొత్తము బాపకు వస్తూలు రు 12
చెన్న పురి లాకా లేజ విద్యాగ్ధ, బాసంగిన విరాళము 10
మొత్తము 22

కృష్ణ దేవరాయకాలపు ఆంధ్రవాఙ్మయసిద్ధి నెలెం
గించు చారిత్రకభాగము వెల రు. 1-2-0 పదిద్రతులకు 1 ప్రతి
యివాం. గ్రంథ విక్రేతలకు మంచి కమీషను ఇవ్వబడును.
ఇండియా ఇంక్లాండులయందును ముద్రాధికారులచేతను
ప్రాచ్యదేశీయ భాషాపండితులచేతను గొనియాడబడినది.
ఎన్ వంతులు నెం. 22 రు. ఆచారప్పక వీధి, మద్రాసు.

నిలక కాయలు

వదిరతుల పొట్లములు. క్రొత్త సరుకు
నాగ్యమయినది. రతి 1 కి రు 1-5-0 లు. కానల
సిన వారు మాకు ఇంగ్లీషులో వ్రాయును.

ముండ్లూరు స్టోర్సు మేనేజరు,
(595) ముండ్లూరు, పాలపూటు-

ఆంధ్ర సర్వ: శాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.
ఇది శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే
వ్రాయబడినది. వెల 0-4-0 పాట్లజి ప్రశ్నోక్తము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
7. తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడిప
ములు - బొమ్మలకాడ్లు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించె
దము - క్యాటలాగు కావలెనా (592)
బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

ఆత్మజ్ఞానా సంఘము.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.
దయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయ చర్చ
చిన్నవైజు చక్కనికూర్పు. వెల రు. 0.8-0
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
591 పోస్టుబాక్సు 212, దమరాసు.

MADRAS

Palaghat Arrest of a Headmaster for Defalcation.

PALAGHAT, November 7.
Intimation has been received here of the arrest by the
Madura Police of M. P. V. Rama Ayyar, a
native of Palghat and a late Headmaster of the Board
Secondary School, Manjeri, under the Malappuram
Taluk Board. The accused is alleged to have
defalcated a sum of Rs. 594 0-2 being the amount of fee
collections etc, and was in hiding for nearly a year eva
ding arrest. He has been remanded and will be brought
up for trial in the usual course.

Partition of the Malabar District.

Mr. F. B. Evans, I. C. S., the Collector, at the district
Board Meeting on Saturday last, placed before the members
the proposals of the Government regarding the partition
of the District of Malabar.

According to their scheme, the South Malabar District
will comprise all those taluks up to the Korapuzha river
forming the northern boundary with head quarters at
Calicut and not at Palghat as was reported in some quar
ters. The Wynaad will be added to north Malabar and
so also a portion of the Kasargod Taluk from the District
of South Canara, South of Chandragiri river, with head
quarters at Tellicherry. Mr. Evans has invited public
criticism on these proposals.

MYSORE

A High Class Hotel. Opening Ceremony.

BANGALORE, November 6.
One of the questions which had
been engaging the serious consideration of
the Industrial Committee of the Mysore Economic
Conference for sometime past was that of encouraging
the establishment of high class hostels in Bangalore and
the Mysore Government had agreed to allow certain fin
ancial concession for running a Hindu hotel in Bangalore.
Yesterday the hotel was formally opened before a select
gathering of friends and well wishers of the
proprietor of a Bangalore hostel who has undertaken the
carrying out of this enterprise. Dewan Bahadur
Puttanna Chetty who performed the ceremony in the
course of a few words, referred to the impression that
the Government was paying a large amount towards
this enterprise and said that beyond the moral support
the material support of the Government was small and
they paid only rupees one hundred a month and every
thing else was found by the proprietor of the hotel.
Mr. Chetty also stated that a committee of officials and
non-officials including the representatives of the Muni
cipal Council would be appointed to look after the proper
working etc. of the hotel. It is stated that the hotel is
for the present intended for the Hindu gentlemen visit
ing Bangalore.

Death is announced of Mr. Lord Clanmorris.

On their way back from Kashmir Lord and Lady
Willington visited Sarai Kala and were know over the
excavation at Taxila by Sir John Marshall, Director
General of Archeology. Their Excellencies were
greatly interested in the work being carried on
there.

DOWN IN A MAIN HOLE.-At Love Grove Sawage
pumping station three labourers under a muccadam were
in the main-hole of the drain yesterday evening (Friday)
when they were all overcome by sewer gas. The
muccadam's dead body was recovered from the main-hole
last night, and one of the labourers died in Sir J. J.
hospital this morning. (Saturday).-Correspondent.

His Majesty the King Emperor has approved of the
appointment of the Hon'ble Mr. H. F. W. Gillman, I. C. S.,
to be an Ordinary Member of the Council of the Governor
of Fort St. George in place of the Hon'ble Sir Harold
Stuart K. C. S. I. K. C. V. O. I. C. S. retired.

Mr. Gow Magistrate Amballa has passed orders in a
sensational assault case, in which one Kundanial, a lawyer's
clerk, assaulted Tarachand, pleader, Amballa and caused
severe injuries. The accused was found guilty under 326
Indian Penal Code and sentenced to two years' rigorous
imprisonment.

A Press communique states that the Bihar and Orissa
Government have received reliable information that
Maulana Abulkalam Azad, late editor of "Ali Hikal" has
been engaged in treasonable communication with the
King's enemies, and have passed an order under Rule 3
of the Defence of India Act, placing restrictions on his
movements and correspondence.

THE GREAT WAR.

Allies Activity From Arras and Armentieres.

Greek Situation Slowly Clearing Up.

LAST BIT OF LAND IN VERDUN REGION RETAKEN.

British Autonomy; A Bid or a Bait.

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN.

German Naval Exaggeration.

Lost Mine Sweeper Described as a Cruiser.

LONDON, November 6. The Admiralty states that the German Naval report, dated 4th November, of the sinking of a small English cruiser off the west coast of Ireland on the 23rd October, evidently refers to the "Genista" which was officially reported as lost on 26th October.

Indian Troops of Mesopotamia.

LONDON, November 5. In the House of Commons, Colonel Yate asked why special field service allowance given to the Indian troops in the Mesopotamia and Egypt was withheld from those at Aden and Sheikh, why officers invalided from Aden were compelled to take privilege leave in the lieu of sick leave and why officers at Aden were charged income tax and troops not allowed free postage elsewhere than to India. Chamberlain said he had not the information required to answer fully, but would enquire.

Construction of Vessels.

LONDON, November 5. A report of Mr. Lloyd George's Register states that the vessels of 2,282,709 tons are now being built under the supervision of the register, largest output in the history of the society. Output of the United Kingdom remains far below normal, but figures show success of efforts of the neutrals, particularly the United States to cope with the increasing demand for the tonnage.

A German Dreadnought Torpedoed.

Damage Not Known.

LONDON, November 6. Admiralty announces that submarine fired torpedoes at and hit a German Dreadnought near Danish coast yesterday. Damage done is not known.

The New Jute Buying Scheme.

LONDON, November 6. Referring to the difficulties which have arisen in connection with the new jute buying scheme, the "Times" says:—Possibly the only satisfactory solution is to revert to the earlier method of requisitioning Dundee mills for the supply of the specified Government indent, but some argue further that debate should be obtained from conference liners of the difference between the blue-book and market rates of freight in respect of all jute used on Government account and also remission of the Indian export duty.

German Steamer Arrives at Malta.

Germans Capture a Danish Vessel.

LONDON, November 6. German steamer "Anatolia" has arrived at Malta towed by the British warship. The Germans have captured a Danish steamer "Ulla" and taken her to Swinemunde.

France.

Importance of the Capture of Damloup.

LONDON, November 6. Continued heavy rain on the Somme prevented extensive operations over the week end, but the Communique from both sides report most furious cannonade. Notable feature is the steady extension of the British artillery fire northwards, guns thundering practically whole thirty miles from Armentieres to Arras.

Heavy Rain on the Somme.

LONDON, November 6. The French occupation of Damloup completes recapture of every inch of ground won by the Germans in eight months operations against Verdun.

Slight Enemy Success.

Successful Raids on Trenches.

LONDON, November 6. General Haig this afternoon says: During the night a strong enemy counter-attack regained a portion of the ground in the neighbourhood of Butte de Warlencourt. Eastwards of Les Boeufs our gains have been secured. We, three times, successfully raided the enemy trenches in Armentieres and Ypres areas.

French Advance.

Enemy Counter Attacks Fail.

LONDON, November 5. PARIS.—This afternoon communique says:—We advanced between Les Boeufs and Sailly Sailisel. The Enemy at night violently counter-attacked the positions we had captured from Suillisel as far as St. Pierre-Vaast wood. All attacks on the northern Spur and on the western Edges of the wood were repulsed by machine guns and artillery fire with heavy losses, but the enemy regained a little ground south-west of the Wood and the village of Sailisel.

There has been lively artillery firing at Damloup, but no infantry action.

French Make Appreciable Progress.

Somme Trenches and Vaux Village Captured.

LONDON, November 6. PARIS.—Last night's communique said:—North of the Somme we executed several attacks during the day and made a series of appreciable advances from the south of Fransloy to the south of the St. Pierre Vaast Wood. We pushed our lines between Le Boeufs and Sailly-Saillisel several hundred metres in the direction of Trausloy. We captured a trench east of Sailly-Stillisel and conquered most of the village of Swillisel, south thereof attacking St. Pierre Vaast Wood on three sides. We made important advances capturing successively three trenches defending the northern horn of the wood and the whole line of hostile positions on its southwestern outskirts. Fighting was very desperate in this sector. Furious German counter-attacks were brilliantly repulsed with bombs and bayonet. We took 522 prisoners. The artillery duel continued in the Douaumont region. We have occupied the whole of the village of Vaux.

ITALY.

Extent of Italian Carso Advance.

Nine Thousand Prisoners Taken.

LONDON, November 6. An Italian semi-official statement says:—Two days incessant fighting on the northern Carso has not exhausted the dashing Exeuvets Army which advanced on the 3rd eastward, besides northwards, pivoting on Mount Fret which is the key of the enemy's defences. It wheeled south-east, capturing strong defended and eliminating a whole salient. The whole advance covers a tract of ground over two miles deep and 312 miles wide. Ninety thousand prisoners, including 259 officers, ten four-inch howitzers with ammunition, numerous machine guns and much material were captured.

Bad Weather on the Italian Front.

LONDON, November 6. Weather is now bad on the Italian front where heavy rains and mist are hampering operations. Austrians are now attempting diversion in Trentino where five attacks at one point have been repulsed.

Italian Bombardment at Constagnizza.

LONDON, November 5. An Italian official statement says: We have repulsed attacks in the Conci Valley on Carso. We bombarded Constagnizza works and advanced and strengthened our line at several points taking fifty prisoners.

ROUMANIA.

Enemy Retiring Near Vulcan Pass.

LONDON, November 6. A Russian communique says:—Attempts of the enemy to attack Rumanians in Altvalley in Transylvania collapsed under cannonade. The enemy in the direction of the Vulcan pass continues to retire northward pressed by the Rumanians who have captured four guns and prisoners. Dobrudja is quiet.

Determined Resistance.

LONDON, November 5. A telegram to "Times" from Bukharest says:—If Rumanians continue to preserve their high morale stubborn defence, the enemy should not be able to reach interior for weeks when the cold weather will presumably terminate the serious operations. In the meantime, the sentiment of the country is crystallising for determined resistance. Most important Austro-German attack is now centred in the Alut valley. General Beldieff, the new Russian Representative at head quarters, regards the situation as satisfactory.

TELEGRAMS.

Austrians Pressed Back.

Enemy's Admission.

LONDON, November 6. Austrian Communique says: Rumanians have recommenced attacks on the frontier in the region East of Brass and have passed back Austrian front two kilometres at two points.

Gains and Losses in Rumania.

LONDON, November 6. A Rumanian communique says:—We repulsed several enemy attack in the Prahova valley. The Enemy in the evening succeeded in occupying a part of our trenches on the Mount Dihamu, north-east of Aguga. Several enemy attacks in the Diagoslaverie region on the left bank of the Alt have been repulsed. Our pursuit in the Valcan Pass continues. More prisoners have been taken.

Greece.

French Flag Over the Greek.

Light Flotilla

LONDON, November 6. ATHENS:—It is reported that the French flag was hoisted yesterday evening over the Greek light flotilla at Kera-Bini.

Discussion on Allied Demands.

LONDON, November 5. King Constantine presided at a protracted Council of Ministers and Party Leaders discussed the question of handing over the light flotilla to the allies.

Nationalists Occupy a Town.

Royalists Order to Attack.

LONDON, November 5. ATHENS.—Reinforcements are proceeding to Ekaterini and they have been ordered to attack the Venezelists, if the latter refuse to evacuate Ekaterini. The withdrawal of the Greek Army from Thessaly has been postponed, pending the establishment of a neutral zone.

Allied Forces Intervene.

ATHENS.—Allied forces have occupied Ekaterine where there has been a collision between the Venezelists and Greek Government troops, with a view to avoiding blood shed.

Royalists Vers. Venizelists.

Venizelists' Impression.

LONDON, November 4. Telegrams from Athens state that the Royal Government is persecuting Venizelists. Twenty-five officers are at the present, imprisoned and one was executed at the Ekaterini before Venizelist occupation. A decree dismisses from army and navy officers joining Venizelos.

POLAND.

A Proclamation.

LONDON, November 5. AMSTERDAM.—The German Governor-General of Warsaw has issued a proclamation announcing that the Austrian and German Emperors have agreed to establish an independent Poland with a Hereditary Monarchy and a constitution and national army. Frontiers will be defined later.

A Proclamation.

Trap for Poles.

LONDON, November 6. The belated Austro-German offer of Polish autonomy is regarded as dictated by military necessity. It is not thought likely that the Poles will fall into the trap, as, apart from the fact that the offer is limited to Russian Poland, the proposed organisation of the national army indicates that the whole scheme is merely a device to force the Russian Poles into Austrian and German military service. It was recently reported that General von Hindenburg insisted upon immediate Polish levies, demanding 700,000 recruits from this source.

The official North German "Gazette" shows that is the object when it says:—"Germany's security demands that Russia shall never be able to use a military consolidated Poland as a gate for the invasion of Silesia and West Prussia."

The English papers declare that the proclamation of the Grand Duke Nicholas remains the charter for all Polish peoples.

RUSSIA.

Desperate Struggle for Mountain Positions.

LONDON, November 6. A Russian communique says: There was a desperate fighting on the South-Western front in wooded region south of the village of Lipitza dolnaya. The enemy after a furious bombardment with heavy guns attacked in great strength. They were repulsed at various points by counter-attacks, but captured a portion of the advanced trenches on the heights east of Lipitza dolnaya. Fighting continues.

Germany.

Reichstag Adjourned.

LONDON, November 6. The Reichstag has adjourned to 13th February.

TELEGRAMS.

AUSTRALIA.

Discovery of Wolfram Mines in Australia

LONDON, November 6. SYDNEY.—Director of Mines of the northern territory states that numerous well defined wolfram reefs and leaders from an inch to four feet have been located and outcrops are traceable for half a mile in a number of instances. Large area has still not been prospected. The Federal Authorities have ordered further investigations.

Compulsory Military Service in Australia.

LONDON, November 6. MELBOURNE.—Mr. Hughes is summoning conference of the Labour party. Referendum figures are now No. 1,080,000. Yes-1,007,000. Count is still incomplete.

Wolfram in Australia.

LONDON, November 5. A telegram from Sydney says: Numerous wolfram reefs have been located in northern territory. Sixty-two tons have been produced in past eighteen months.

Egypt.

Mecca Pilgrims General Satisfaction with New Administrations.

Old and New Conditions Compared.

LONDON, November 6. A Telegram to "Times" from Cairo says that the ceremony of receiving the Holy Carpet on its return from Mecca was held on the 2nd instant. Those who had taken part in the pilgrimage were most satisfied with the manner in which the Grand Sherief of Mecca had taken care of their needs. The Hygienic precautions were especially remarkable; hence the great immunity from cholera and plague. There were thirty thousand pilgrims including five thousand Indians. The Chediv to the Sultan of Morocco, who went to Mecca as the head of the special mission said that he and his companions were delighted with their experiences. They were much impressed with the sincerity and sagacity of the Grand Sherief and added that Indian Muslims, whom they had met in Mecca, were similarly favourably impressed with the conditions contrasting strikingly with the pillage, bloodshed and epidemics, which had been characteristic of the pilgrimage before the war.

United States.

American Steamer Sunk.

LONDON, November 5. The American Steamer "Hannu" has been sunk by a submarine. Thirty one on board were saved.

The U. S. Presidency.

Speeches of Rival Candidates.

NEW YORK, November 6. The Presidential campaign has concluded. Dr. Wilson deprecated the discussion of foreign policies by self called statesmen who scattered tinder while the world was ablaze. Both candidates dwelt on the tariff question. Dr. Wilson taunting the Republicans with advocacy of a high protective tariff. Mr. Hughes declared that the only hope of the American workman not succumbing to foreign competition after the war was a tariff at least equivalent to the difference in the price of labour in America and abroad.

Simla.

War cables to the Viceroy.

SIMLA, November 6. The following telegram, dated the 5th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The British captured a trench east of Gueudecourt. The enemy delivered a counter-attack, but was completely repulsed. The French infantry, which had come quite close up to Vaux Fort, occupied this very important work without any loss. The belt of the exterior forts of Verdun is now re-established in its entirety and is firmly held by the French who have since continued to advance as far as the outskirts of Vaux village and obtained a footing on the crest dominating the village.

The Italians continuing their offensive obtained further success along the northern brow of the Carso plateau and captured strong defences in the difficult ground east of Veliki Kribach and Mount Pacinka. After taking several trenches and clearing the enemy out of the wood and caves the Italians, in spite of intense artillery fire and counter-attacks, held the line gained and captured 3488 prisoners.

The Russians have driven back the enemy who had occupied part of their trenches on the western bank of Stokod.

The Rumanians continue to hold the enemy at all points and south east of Brasso have re-crossed the frontier and are again on Hungarian territory. The situation in the Debrudja is unchanged.

The British, following up their success on the Struma, have captured Allipss, south-west of Demirshissar.

Delhi.

REPLANNING OF DELHI.

Mr. Edwin Lutyens Visiting the Emperor.

LONDON, November 6. His Majesty the King George to-day received in audience Mr. Edwin Lutyens who is leaving for India shortly on business connected with the proposals of the committee appointed to advise the Indian Government regarding replanning of Delhi.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla.

Success of the Conversion Loan Scheme.

SIMLA, November 6. The number of applications received through the Post Office for 4 per cent Conversion loan of the current year was about 2,300 with the aggregate amount of Rs. 32,48,300. Of this amount Rs. 23,92,000 or nearly 73 per cent, was received in cash the balance being paid by withdrawals from the Savings Bank accounts. Last year out of a total subscription of Rs. 49,90,400 to Post Office section of the Terminable loan only 64 per cent was received in cash. About Rs. 32 lakhs representing the new money it may be mentioned that on the present occasion concurrently with the subscription to loan a substantial net addition amounting to over 50 lakhs have been made to deposit with the Post Office Savings Banks whereas last year, during the period when the terminable 4 per cent loan was under issue, not reduction of deposits, took place to the extent of Rs. 14 lakhs, after allowing for amounts withdrawn for subscription of the loan. It has already been announced that subscription to the general section of the Conversion Loan amounted to Rs. 6,35,11,500. Since then the Government of India have, as a special case, accepted a subscription of Rs. 5,37,800 from the Chief of a Native State who was, owing to his absence in France on active service, unable to send in his application by the date fixed for closing the main loan. The aggregate amount of subscriptions to Conversion loan of 1916 is thus Rs. 6,72,97,600.

Calcutta.

Tea Outturn in India.

CALCUTTA, November 6. The Indian Tea Association, Calcutta, has cabled to London as follows: In Assam, Sylhet, Cachar, Eastern Doars the outturn is normal, prospects fair and the weather seasonable. In western Doars the outturn is poor, prospects fair, weather changeable and mosquitoes severe. In Darjeeling the outturn is normal, prospects bad, cold wet weather is interfering with the outturn and the blight is severe. In Terals the outturn is normal, weather favourable and the season is closing.

The Proposed Dacca University.

A Motion to Defer.

CALCUTTA, November 6. The Hon'ble Mr. Kishor Mohun Choudhury had asked permission to move at the next meeting of the Bengal Council a resolution recommending that the proposed Dacca University be deferred for the present and that the money should be spent on establishing colleges and high schools in various districts additional hostel accommodation, manual training and instruction in trade, commerce, technology, forestry etc.

The 'City of Nagpur'.

The "City of Nagpur" arrived here yesterday. On the 11th October she rescued the passengers and crew of the "Cross Hill" of Glasgow which was torpedoed by the enemy. The "Cross Hill" had one hundred and thirteen French soldiers and six hundred mules. Of these fifty-five persons were rescued by the "City of Nagpur." Last year the "City of Nagpur" did a somewhat similar work in the rescue of the passengers and crew of the "Euphrates" which had been wrecked.

A Derailment.

CALCUTTA, November 6. At about two hours on the 7th instant a derailment of a wagon on a down goods train occurred between Midnapur and Codapasa stations damaging the permanent way seriously. The up and down Ranohi Express have been considerably delayed in consequence. It is hoped to restore through communication by eleven hours.

PUNJAB.

Raja Chamb's War Gift.

LAHORE, November 6. After the durbar at Kangra on the 25th October His Honour Sir Michael O'Dwyer with Lady and Miss O'Dwyer paid a visit to H. H. the Rajah of Chamb State. At a dinner at the Residency the health of the distinguished guests was proposed in felicitous terms by the Raja who expressed his desire to mark his appreciation of the visit by a gift of Rs. 5,000 to be expended for war purposes in any way that His Honour and Lady O'Dwyer might think suitable. Sir Michael O'Dwyer in replying to the toast dwelt upon the services rendered by the State to the Paramount Power, and in gratefully accepting the special gift of Rs. 5,000, spoke of the liberal contributions made by the State to the various war funds.

Bombay.

Bombay Weavers Strike.

Dissatisfaction Regard Wages.

BOMBAY, November 6. The weavers of certain weaving mills under the agency of Messrs. Currimbhoy Ebrahim and Co., struck work last week and demanded higher wages. Mill hands have been informed by the manager that they are sufficiently well paid and that their grievances are imaginary. Spanners have not joined the strike and the spinning departments of the mills concerned are working as usual. It seems that there is general unrest among the mill hands owing to their having the impression that the weaving mills are making large profits and so they too ought to earn more money.

The Hon'ble Sir George Barnes has arrived in Bombay from Karachi on a tour of inspection.

Karachi Port Trust.

Foreigners Disqualified for Trusteeship.

KARACHI, October 6. The Bombay Government propose to disqualify persons other than British subjects or subjects of any State in India from being elected or appointed as Trustees of the Karachi Port Trust and have asked for the Port Trust's views thereon.

The Port Trust have passed the following resolution:— The Commissioner in Sind be informed that the Board concur with the proposed amendment and are further of opinion that no person should be considered eligible as a port trustee, who, being a foreigner, has become a British subject by taking out letters of naturalization and that no person, both of whose parents are not or, if deceased, were not by birth British subjects [subject to the foregoing provision] should be considered eligible as a Port Trustee.

Arrival of the Mail Steamer.

BOMBAY, November 6. The P. & O. Mail steamer "Kaisar-i-Hind" with English mails of the 20th October arrived in the Harbour at daylight. Postal express trains leave between 12-30 and 1 P. M.

S. S. "Caledonia."

The steamer "Caledonia" which left London on the 20th October and has on board the Mails of the 26th ultimo arrived at Port Said on Monday the 6th instant.

Mohorrum in Bombay

BOMBAY, November 6. The celebration by the Mahomedan community of Bombay of "Matakirat" or "Night of Slaughter" on Monday passed off quietly. Tabut or Mohorrum holiday will be observed to-day. As this year also no Tabuts are constructed, there will be no Tabut procession and the holiday promises to pass off as peacefully as in recent years.

Prices at Basrah.

KARACHI, November 6. Major J. D. Gordon, A. A., Military Governor of Basrah has fixed the maximum prices for food-stuffs and fuel within the limits of Basrah municipality, and merchants are prohibited from holding up stocks of any kind and thereby inflating prices. Any shop-keeper selling goods above the fixed maximum rates is liable to a fine of Rs. 500.

Bombay Share Association.

Annual General Meeting.

BOMBAY, November 6. At the annual general meeting of the Share and Stock, Bookers Association, Bombay, Sir Shapurji Broacha President, said that the stock exchange had suffered two severe crisis in recent year, one in 1913 and again just before the war many people had suffered therefrom. He, therefore, deprecated the idea of brokers dealing with men without means at their back. Coming to the question of forward transactions in Tata referred shares the speaker said that he opposed such transactions because heavy fluctuations rendered the business unsafe and brokers themselves should prohibit such forward dealings. Sir Shapurji then compared the state of share market in Bombay with that of Calcutta. In Calcutta, he said, the market prices were based more on dividend earning capacity of mills, but in Bombay the prices were speculative without any relation to their earning value. He said the future of Bombay mill industry was indeed very bright, it would improve day by day as there would be an immense demand for cloth and yarn from Mesopotamia, Egypt, Africa and other countries. Regarding Tata Iron and Steel Company Sir Shapurji is very optimistic about its future, although he said it would take a little time to develop the concern fully.

UNITED PROVINCES.

Excise Administration.

ALLAHABAD, November 5. In the resolution on excise administration Sir James Meeson remarks that the receipts for the year are less by eleven lakhs than the highest figures reached, the income having fallen to under 121 lakhs. Preventive action by the department has been rendered difficult in the case of illicit distillation by the reason of plentiful mahwa harvest. Prosecutions for illegal manufacture of spirits have risen from 399 to 688. On the other hand, the decreased number of prosecutions in connection with cocaine probably affords an index to the decline in the traffic due mainly to cessation of supply at the source. It is significant, however, that Japan has now apparently become the source of supply of this most sinister drug. Offences against opium laws continue with lamentable frequency. High prices ruling in Calcutta Burma and China are a powerful and continuous incentive to this form of contraband which demands for its eradication the untiring watchfulness on the part of the preventive staff.

Burma.

Special Holidays.

RANGOON, November 7. His Honour the Lieutenant Governor has directed that the 1st and 6th December be gazetted public holidays at Rangoon and Mandalay respectively owing to the arrival of H. E. the Viceroy on those dates.

Re-opening of the Chief Court

When the Chief Court reopens on Friday after the long vacation Mr. Justice Higg who has been appointed to officiate as a Judge of the Chief Court in the place of Sir Henry Hartnoll, retired, will take his seat on the Bench. Mr. Justice R. Young will continue to act as Judge until the arrival from leave of Mr. Justice Farlett when he will revert to the Government Advocateship, Burma.

Burma War Fund.

The Burma War Fund total collections, which is to be handed over as a gift from the inhabitants of the province to the Viceroy next month, has to day reached to Rs. 6,59,456.

కేమిష్టు గడుగవచ్చును. ఇది రేండువిధములుగ నుం
బడును. ఒకటి పురుషులకు, నేరొకటి స్త్రీలకు, మొదటి
అంటుకొని యుండునట్లుగనూ వ యుండును. మీ రేవండు
దు కాణములూ నడిగినది యిత్తురు లేదా సోల్ పట్టెట్లు
నట్టి అండు కో లిమిటేడ్ 19 కేండువులను చీల్చి పాన్సు
బాన్సు 226 మద్రాసు అనిత్రాసిన డెప్సెంబియెనను యిత్తురు
ఫిరీసు 5 బొమ్మలు బీసా చట్టుకు బే దానితో నున్న 1-12.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

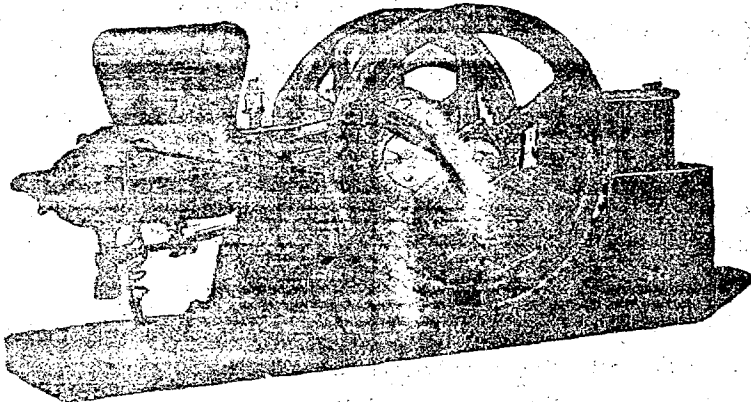
ఆ కుసుభశ్రీపు రక్తమువలన జనించుబాధ్యములకు కీరీటమునంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను గండమాలలను పుండ్లను, సాతినోష్పలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

వనోపధిసాగ్రహణ్ణ గుణిమిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన రోగములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి సాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారణబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరారోగ్యమునష్టిగలుగ జేయును. 16 రోజులవర కుండుటకు 4 ఔస్సుల బుడ్డిలలో అమ్మబడును.

ప్రొవైటరు:— పి. డి. సావంత్. 144, ఫనసవాడి, నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi No. 144, No 2, BOMBAY.

“ఆమెక్ కో” యంత్రములు కూడ్ పెట్రోలుతో నడుపబడును

ఈయంత్రము నడపుటను ఏ పిల్లవాడు లియును నిమ్మసములలో నేర్చుకొనగలడు. చిన్న యంత్రసహాయము గావలసినవారికొరకు ప్రత్యేకముగా తయారుచేయుంపబడినది. పంపులను, రంపపుయంత్రములను, బియ్యపుమరలను సోడా ఫేక్టరీలను, అచ్చయంత్రములను, మొదలగు నానావిధ యంత్రములను అద్భుతముగ నడపగలరు.

వెల అతిసులభము, పనిచేయుచుట కగు వ్యయములును చాల తక్కువ. 1½ మొదలు 6, బి. హెచ్. పి. వరకు రకమువారిగా మానవస్త్రాకులో నున్నవి. వెంటనే డెలివరీ చేయబడును. వెలు, ఇతరవిషయములు తెలిసికొనగోరువారు దయచేసి మాకెక్స్ ప్రాయుకు.

బెన్సు అందు కంపెని లిమిటెడ్లు, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు,
జస్టుబాక్సు నెం 63 మదరాసు

327

కీర్తిశేషులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి వెల 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. పి. ఖమ్మం ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

బంగారు పతకములను

మద్రాసులోను కలకత్తాలోను ఆయుర్వేద యావధ ప్రదర్శనములందు నిచ్చిరి

జాండూ ఫార్మ్యూటికల్

వర్కుస్

శేష్యాములు, బిల్లులు, మాత్రలు మొద

లగునవి యన్నియు శాస్త్రోక్త ప్రకారమున సిద్ధపరుచుదురు. వెలపట్టికకై వ్రాయును. ఒకసారి చూచిన సంగతి తెలియును.

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయ భాషలోనే జరుపవలయును.

చెన్నపురిలోను చెన్నపురి రాజధానిలోను ఏజంట్లు కావలయును

The Zandu Pharmaceutical Works

388

The Aurvedic Pharmacists.

Elphinstone Road, Bombay, 13.

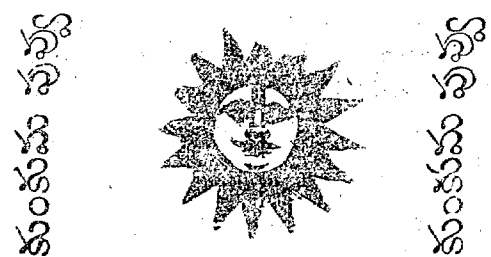
గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని పాగుచేయు గలుగుటకును తరిపీయదు నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో యేదేభాగములు యేదేపనులుచేయునో అవి చెడి పోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యియంశముల నెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్ దొరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటు వారిపద్ధతులను లై సెన్సు యిప్పించిపంపబడును. అంగులకు ఫీసు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి క్లాసులు డిసెంబరునెల 1వ తేదీనుండి ప్రారంభ మగును. క్లాసులో చేరగలచివరద్యార్థులు ఈనెల 30 వతేదీని గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును. పాఠశాల విద్యార్థులు కోరినదో నివసించుటకు తావొసంగ బడును. ఈ క్రెండు నుదహరించు వారికి వ్రాసికొనుదు.

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co., 149, Broadway Madras.

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపును. కరస్పాన్ డెన్సు మొదలగునది ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్ నారాయణ అండు కంపెని,
(53) 21. హమ్మంపేడి, బొంబాయి.

రబ్బరుస్టాంపులు.	రూ 2
ఆత్మశిల్పిక్కునీలులు.	1
కస్టమరీ	తులం 30
గోల్డ్ జువెల్	6
పచ్చకరూపిణం	2
కుంకుమపువ్వు	1.4
సాల్పురెయింగున	1
సూగండునక్కునాడెనత్తి	1
పియర్ పింహంఅండు కో	
ఆదియన్నివామునానిగినిద్రాసు.	

మోటారు బస్సు

హైదరాబాదు యిలా కాకని తయారుచేయబడిన దాని మాదిరి 25 మనపులకు సరిపడునట్టియు 1½ టన్ను బరువును మోచుగలిగినట్టియు; ఇండియాదేశపు శీతోష్ణ నిలికిని రోడ్లనైన నడపుటకును అనుకూలముగ నుండునట్లు చేడియేటటు మొదలగు మూలసాకార్యములు గలిగినట్టియు, కాంటినెంటల్ మోటారు కారు ఇచ్చుడు క్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నది. మతియు 30, 25 మన పులకు తగిన వివర్తికరారులు కూడ రెండు కలవు.

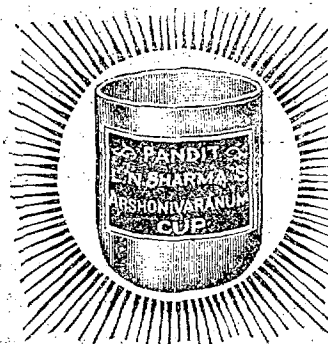
The South Indian Motor Co.,
"WELGLOSE,"

(584)

PETERS ROAD, ROYAPET

అత్యద్భుత ఆయుర్వేద

మూలరోగాంతక గిన్నె

ఈ గిన్నె యందు మంచి మజ్జిగ చేసి రెండు నిమిషములు వుండనిచ్చి 10 దినములు ప్రాతఃకాలం నందు పుచ్చుకొని సమస్తవిధ మూలరోగములు నివారణ యగును. ఇది గాక అజీర్ణము, శీతజ్వల, వలబద్ధకము ఇత్యాది, రోగముల తప్పక పోగొట్టును. ఇండుకు పథ్యములేదు.

వెల రూ. 5-0-0, తపాలాఖర్చు ప్రత్యేకము.

యోగ్యతాపత్రములు

1. సేపు బాలకృష్ణ టాకర్ (బాంకర్) పికానిర్ 7 సం॥ముల చాలము, 2. మెసర్సు హనుమాన్ దాసు మేతా గారు, వత్సలాపేడి, ముల్కపాబజారు, కలకత్తా, 10 సం॥ముల చాలము, 3. పనిలాల్ జీ శ్రీమాలిగారు, సౌకారుపేట, మదరాసు, 11 సం॥ముల చాలము, 4. మిస్టరు కె. సి. కృష్ణ మీనన్ గారు, చారిస్తరు, సాలపురము, 5. గోపలదాసుగారు (గుజరాత్) హైదరాబాదు (డక్కను) 10 సం॥ముల చాలము, 6. మె॥ ఆరుముగత్తెగారు, 55, తిరుపత్తియూరు, నెడ్లకాల, మదరాసు. 4 సం॥ల చాలము.

ఇవిగాక అనేకులను యీరోగమునుండి విముక్తి చేసి నారము.

మెడలిసు

ఆయుర్వేదభూషణ పండిట్ ఎల్.ఎన్. శర్మగారు,
యె, యం. యె. సి.
బాలకృష్ణ ఔషధాలయం, 177, వై నాబజారు, మదరాసు

180 పులల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును శాశ్వతముఖమునబొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యహర్షమును కలగజేసే శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించును, ఈపుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును. పోస్టు చార్జి యం మేమే భరించుపడెదము. వెంటనే స్త్రాయును.
219 వైద్యశాస్త్ర మునిశంకర్ గోవిందజీ,
ఆతంకనిగ్రహ ఔషధాలయం 156, బ్రాడ్వే మదరాసు.